БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-ЙИЛ ЧИҚИШИ.
№ 117 (4323).
12 ИЮНЬ
ШАНБА
1971 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

ПАРВОЗ МУВАФФАҚИЯТЛИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ПАРВОЗНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 11 июнь. (ТАСС). Учувчи бошқарадиган «Салют» орбитал илмий станцияси Москва вақти билан кечаси соат бирда Совет Иттифоқи территориясидан радио алоқа ўрнатиш мумкин бўлган зонага яна кирди. Экипаж командири ўртоқ Добровольский радио алоқанинг биринчи сеансида космонавтлар ўзларини яхши ҳис этмоқдалар ва парвоз программасини бажаришни давом эттирмоқдалар, деб хабар берди. Ҳамма борт системалари ва илмий аппаратлар нормал ишлаб турибди.

ХАЛҚ МАНФААТЛАРИ, ХАЛҚ БАХТ-САОДАТИ ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК — ПАРТИЯ ФАОЛИЯТИНИНГ ОЛИЙ МАҚСАДИ

Сайловчиларнинг Л. И. БРЕЖНЕВ билан учрашуви

11 июнда Кремлдаги Съездлар саройида пойтахтдаги Бауман сайлов округи сайловчиларининг сайловолди йиғилиши бўлди. Бу йиғилиш Россия Федерацияси Олий Совети депутатлигига номзод, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев билан учрашувга бағишланди.

Йиғилиш қатнашчилари Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқларни гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Йиғилишни КПСС Бауман район комитетининг биринчи секретари В. Н. Макеев очди.

Шу нарса диққат-эътиборга сазоворки, деди у, бизнинг учрашувимиз Коммунистик партиянинг олий органи — КПСС XXIV съезди ҳали яқиндагина иш олиб борган шу саройда ўтказилмоқда. Ўртоқ Л. И. Брежнев Коммунистик партиянинг талантли раҳбаридир. КПССнинг XXIV съезди Коммунистик партиямизнинг, бутун мамлакатнинг тарихига ҳамиша порлоқ саҳифа бўлиб киради. Съезд, деди нотиқ, партия сафларининг монолит бирлигини, партиянинг юксак сиёсий етуклигини, унинг фаолият якунларига, келгусига мўлжалланган планларни ишлаб чиқишга чуқур, принципиал илмий ёндошаётганлигини бутун дунёга яққол кўрсатиб берди.

КПССнинг XXIV съезди партиянинг омма билан чамбарчас боғланганлигини, унинг марксизм-ленинизмга, пролетар интернационализмига астойдил садоқатини яна бир марта намойиш қилди. Ўртоқ Л. И. Брежнев Марказий Комитет номидан қилган ҳисобот доклади марксизм-ленинизм назариясини коммунистик қурилишнинг навбатдаги босқичи вазифаларига мувофиқ ижодий тарзда ривожлантириш намунаси бўлди.

Ҳар бир совет кишиси съезд материалларини ўрганар экан, партия ишлари ва планларининг улуғворлигини жуда яхши англайди.

Съезд ўз ишини тамомлаган кундан буён, дейди В. Н. Макеев, атиги икки ой ўтган бўлса ҳам унинг ғоялари, тарихий қарорлари ҳозирнинг ўзидаёқ амалга оширилмоқда. Москваликларнинг ташаббуси билан тўққизинчи беш йиллик биринчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун ўтказилаётган мусобақа кун сайин кенгайиб, ривожланиб бормоқда. Районимизнинг меҳнаткашлари бу мусобақада актив қатнашмоқдалар. Леонид Ильич, янги беш йиллик биринчи йилининг топшириғини ишлаб чиқариш ҳажми бўйича 27 декабрда адо қилиш юзасидан олган мажбуриятимиз муваффақиятли бажарилади, деб сизга ваъда берамиз.

Нотиқ совет халқи Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарларини республикалар Олий Советларининг депутатлигига биринчи номзод қилиб кўрсатганлигини таъкидлайди ва Бауман сайлов округидаги барча сайловчилар номидан гапириб, Л. И. Брежнев Бауман сайлов округидан Россия Федерацияси Олий Совети депутатлигига номзод қилиб овозга қўйишга розилик берганлиги учун унга қизғин ва самимий ташаккур изҳор қилди.

Азиз Леонид Ильич, деди В. Н. Макеев, сизнинг берган розилигингиз биз учун катта шарафдир. Округ меҳнаткашлари сизнинг розилигингиздан бениҳоя хурсанд бўлдилар. Сизнинг берган розилигингиз ижодий активликни тағин ҳам кучайтириб юборди. Барча совет кишилари Л. И. Брежневни коммунизм учун изчил ва толмас курашчи, атоқли партия ва давлат арбоби деб биладилар. Партия олдида, халқ олдида юксак жавобгарликни сезиш ҳисси, зўр ишчанлик қобилияти, сиёсий, иқтисодий ва идеологик проблемаларни ҳал этишга чуқур илмий ёндошиш, ўткир принципиаллик, буюк ташкилотчига хос истеъдод, совет кишиларининг ҳаётини яхши билиш, халқ бахт-саодати тўғрисида доим ғамхўрлик қилиш — Леонид Ильич Брежневнинг ўзига хос ҳислатидир.

Нотиқ сўзини давом эттириб, қуйидагиларни айтди: Ишнинг аҳволига ленинча сезгирлик билан баҳо бера билиш, партиянинг ва халқнинг эътиборини ҳали ҳал этилмаган проблемаларга қаратиш, коммунизм ғалабаси учун муваффақиятли кураш олиб боришнинг аниқ-равшан йўллари ва воситаларини кўрсата билиш — Леонид Ильичнинг фаолиятидаги ажойиб хусусиятлардандир.

Халқаро Коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби ўртоқ Л. И. Брежнев жаҳондаги барча тараққийпарвар кучлар ўртасида жуда катта обрў қозонди.

КПСС XXIV съездининг делегатлари ва съездда қатнашган чет эллик меҳмонлар Леонид Ильичнинг бутун жаҳонда тинчликни мустаҳкамлаш, жаҳон империализмининг кирдикорларига қарши курашда барча антиимпериалистик кучларни жипслаштириш соҳасидаги хизматлари жуда катта эканлиги тўғрисида зўр самимият ва чуқур иззат-ҳурмат билан гапирдилар.

Нотиқ яна қуйидагиларни айтди: совет кишилари партия Марказий Комитетининг, шахсан ўртоқ Л. И. Брежневнинг халқ моддий ва маънавий бойлигини кўпайтириш масалаларига кўп эътибор бераётганликларини яхши биладилар. Азиз Леонид Ильич, буларнинг ҳаммаси совет кишиларида сизга нисбатан чексиз ишонч ва бениҳоя меҳр-муҳаббат ҳисларини туғдиради. Леонид Ильич, Бауман сайлов округидаги барча сайловчилар номидан партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари лавозимида самарали ишлашингизни, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатини янада ривожлантиришда янгидан-янги катта муваффақиятларга эришувингизни, сиҳат-саломат ва бахтиёр бўлишингизни тилашга ижозат бергайсиз.

В. Н. Макеев сўзининг охирида қуйидагиларни айтди: биз коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз бериш билан совет халқини комил ишонч билан коммунизм йўлидан олиб бораётган жонажон Коммунистик партиямизнинг ленинча доно сиёсатини ёқлаб овоз берамиз, улуғ социалистик ватанимизнинг қудратини янада мустаҳкамлаш учун, совет кишиларининг бахтли, қувончли ҳаёти учун овоз берамиз.

Ишончли вакил — ҳисоб-аналитик машиналар заводининг электр монтажчиси, коммунистик меҳнат зарбдори И. Д. Данилин мажлис аҳлига Л. И. Брежневнинг партиявий, давлат ва ижтимоий фаолияти тўғрисида гапириб, қуйидагиларни таъкидлади: совет халқи Леонид Ильич Брежневни партия қарорларини ва улуғ Ленининг васиятларини амалга ошириш учун изчил ва баҳодир курашчи деб билади. Леонид Ильич Брежневнинг бутун ҳаёт йўли партияга ва халққа хизмат қилишнинг ёрқин намунасидир.

Коммунистик партия ва Совет Давлатининг, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби бўлмиш Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитети Бош секретари лавозимида ишлаб, Марказий Комитет теварагига маҳкам жипслашган коммунистларнинг ўн тўрт миллиондан ортиқ аъзоси бўлган партиянинг талантли раҳбари эканлигини намойиш қилди.

Ҳаммамиз Леонид Ильич Брежневни жуда яхши биламиз, деди И. Д. Данилин, партия ва халқнинг содиқ фарзанди бўлган Леонид Ильич Брежнев билан фахрланамиз. Биз ундан ўрнак олмоқдамиз, принципиалликни, ўзига нисбатан талабчан бўлишни ундан ўрганмоқдамиз. Леонид Ильич ҳормай-толмай қилаётган меҳнати билан, ватанга, партияга, халққа садоқати ва вафодорлиги билан РСФСР Олий Совети депутати деган юксак лавозимда сайловчиларнинг ишончини шараф билан оқлайди. Мен Бауман сайлов округининг барча сайловчиларини сайлов куни РСФСР Олий Совети депутатлигига муносиб номзодимиз Леонид Ильич Брежнев учун овоз беришга даъват этаман. Биз 13 июнь куни номзодимиз ўртоқ Л. И. Брежнев учун, коммунистлар билан партиясизлар мустаҳкам блокининг номзодлари учун овоз бериш билан жонажон Коммунистик партиямизнинг ленинча сиёсати учун, КПСС XXIV съездининг қарорларини амалга ошириш учун овоз берган бўламиз.

Шундан кейин, Бардин номидаги қора металлургия марказий илмий-тадқиқот институтининг директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. Н. Голиков, Бауман районидаги 345-мактабнинг муаллимаси, РСФСР да хизмат кўрсатган ўқитувчи Л. С. Филиппова, 2-автотрактор электр аппаратлари заводининг созловчиси, коммунистик меҳнат зарбдори А. П. Ожерельев, Бауман номли Москва олий техника билим юртининг студенти Т. М. Анфимова сўзга чиқдилар.

Барча нотиқларнинг сўзларида таъкидлаб ўтилганидек, москваликлар ўртоқ Л. И. Брежневнинг жонажон шаҳар тўғрисида айтган самимий сўзларини, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Москвани ривожлантиришнинг бош плани тўғрисида»ги қарорини чуқур ва самимий миннатдорчилик туйғулари билан кутиб олдилар.

Нотиқлар ленинчи партиямизнинг сиёсати тўғрисида, Бауман сайлов округидан РСФСР Олий Совети депутатлигига кўрсатилган номзод тўғрисида илиқ, самимий гапларни айтдилар, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, совет зиёлилари билан маҳкам алоқа қилиб келаётганлигини, унинг Улуғ Ватан уруши йилларидаги буюк хизматларини, фронтчилар тўғрисида ғамхўрлик қилаётганлигини ва ёшларга эътибор бераётганлигини таъкидладилар. Меҳнаткашлар билан доим шахсан учрашиб туриш — атоқли сиёсий арбоб ва давлат арбоби бўлмиш ўртоқ Л. И. Брежнев характерининг гўзал фазилатидир. Йиғилиш қатнашчилари Бауман сайлов округининг сайловчилари якдил бўлиб, зўр иштиёқ билан депутатликка ўз номзодини ёқлаб овоз берадилар, деб ишонч билдирдилар.

Сўзга чиққан кишилар Россия Федерацияси Олий Советига, бошқа иттифоқдош республикаларнинг Олий Советларига, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий советларига ўтказиладиган сайлов совет халқининг коммунистик партияга, унинг ленинчи Марказий Комитетига чексиз садоқатини яна бир марта ёрқин намойиш қилади, деб таъкидладилар.

Сўз ўртоқ Л. И. Брежневга берилади. Йиғилиш қатнашчилари ўринларидан туриб ўртоқ Л. И. Брежневни гулдурос ва давомли қарсаклар билан кутиб оладилар.

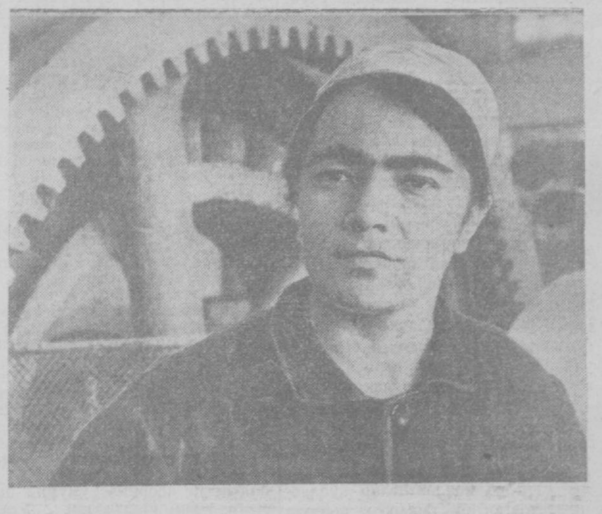

МУҚАДДАС Патиева номини Чирчиқ электрохимия комбинатида илғорлар қаторида тилга олишади. Коммунистик меҳнат зарбдори М. Патиева ҳамкасблари сингари бешйиллик вахтасида туриб ишламоқда. Суратда: ўртоқ М. Патиева. И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Ҳурмат ТАХТАСИ

Пилла тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари бажаргани учун область «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар

Бўстонлиқ райони (район партия комитетининг биринчи секретари **Т. Шамсиев**, район ижроия комитетининг раиси **О. Қўйшимонов**, район комсомол комитетининг секретари **Т. Усмонова**, бош пилла қуритиш идорасининг директори **Э. Ҳакимов**, пиллачилик агрономи **Х. Таштенова** ўртоқлар). Бу район 75.1 ўрнига 75.7 тонна пилла топшириб, йиллик планни 100.7 процент адо этган. Район пиллакорлари планга қўшимча 5 тонна «кумуш тола» етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

ШАВКАТЛИ МЕҲНАТ УЧУН МУКОФОТЛАР

Шу кунларда илғор темирйўлчилар, бинокорлар, республика халқ хўжалиги бошқа тармоқлари ходимларининг кўксини Ленин ордени, Октябрь революцияси, Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат Белгиси» орденлари «Шавкатли меҳнат учун» ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медаллари безамоқда. Улар саккизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажарганликлари учун шу мукофотларга сазовор бўлдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари А. С. Абдалин ва республиканинг бошқа раҳбар ходимлари Тошкентда шу мукофотларни топшириб, мусобақа илғорларини муборакбод қилдилар. КПСС XXIV съезди қарорларини бажаришда уларга муваффақиятлар тиладилар. (ЎзТАГ).

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз ўртоқлар! Ҳурматли москваликлар!

Бауман сайлов округининг меҳнаткашлари мени бу сафар ҳам Россия Федерацияси Олий Совети депутатлигига номзод қилиб менга зўр иззат-ҳурмат кўрсатдилар. Мени ўз номзоди қилиб кўрсатган ташкилотлар ва муассасаларнинг меҳнаткашларига, барча ўртоқларга — коммунистлар ва партиясизларга, меҳнат ветеранларига ва бу йил Совет ҳокимияти органлари сайловида қатнашишдек юксак граждандлик бурчларини биринчи марта бажараётган ёшларга билдирган ишончлари учун ташаккур изҳор қилишга ижозат бергайсиз. Мен шу мажлисда сўзга чиққан ишончли вакилларга, шунингдек сайлов кампанияси даврида кўп иш қилган агитаторларга ва барча ўртоқларга самимий ташаккур изҳор қилишни истар эдим.

Мен сизнинг ишончингизни, аввало, партиямизга, партиянинг меҳнати ва курашига, партиянинг мақсадлари ва планларига билдирилган ишонч деб қабул қиламан. Ўртоқлар, партиянинг бу мақсадлари ва плани эса бутун халқимизнинг, барча совет кишиларининг мақсади ва планларидир!

Сайлов олди йиғилишларида аввалги сайловдан кейинги даврда қилинган иш натижалари тўғрисида маълумот бериш одат бўлиб қолган. Аммо ҳозирги кунда бу натижалар ҳаммангизга яхши маълум бўлса керак. Партиямиз XXIV съездининг мажлислари худди шу залда ўтказилган эди. Икки ой олдин ўз ишини тамомлаган XXIV съезд халқимизнинг ўтган беш йил ичида қилган ажойиб меҳнатини кенг, ҳар томонлама кўриб чиқди ва якунлаштирди. Биз бу якунлардан ҳақли суратда фахрланамиз. Шу билан бирга биз бу якунларни социал тараққиётнинг янги юксак поғоналарига кўтарилиш учун бошланғич марра деб ҳисоблаймиз.

Биз олға борадиган йўл, шу беш йилликдаги тараққиётимизнинг умумий йўналиши, шунингдек узоқроқ истиқболга ҳам мўлжалланган умумий йўналиши съезд қарорларида белгилаб берилди. Бу қарорларнинг маъноси социалистик ишлаб чиқаришни юксак суръатлар билан ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш, фан-техникани тараққий эттириш ва меҳнат унумдорлигининг ўсишини жадаллаштириш асосида халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини анча юксалтиришни таъминлашдан иборат эканлиги сизларга маълум.

Бошқа сўзлар билан айтганда КПСС XXIV съезди мамлакатнинг бутун экономикасини, бу экономиканинг ҳамма тармоқларини, партия ва давлатнинг барча раҳбар органлари ва кадрларини халқ фаровонлигини юксалтириш вазифаларини ҳал этиш сари астойдил отлантириш кераклигини кўрсатиб берди. Бу вазифалар илгари ҳеч қачон шундай кенг кўламда қўйилмаган эди.

Халқ манфаатлари, халқнинг бахт-саодати тўғрисида, унинг маънавий ва маданий юксалиши тўғрисида ғамхўрлик қилиш — партия фаолиятининг энг юксак мақсадидир. Партиянинг ўзи ҳам шу мақсадда тузилган эди, революция ҳам шу мақсадда қилинган эди. Совет кишилари шу мақсад йўлида жуда катта қийинчиликларни мардонаворлик билан енгдилар, жуда кўп қурбон бердилар. Биз ҳозирги кунда ифтихор билан айта оламизки, бизнинг курашимиз, зўр бериб қилган ҳаракатимиз ўз самараларини берди! Совет халқи, қаҳрамон халқ, баҳодир халқ барча синовларга бардош бериб, ғолиб чиқди. У Ленин партияси кўрсатиб берган кенг ва ёруғ йўлга, коммунизм сари олиб борадиган йўлга чиқиб олди. Совет халқи, машҳур революцион қўшиқда айтилганидек, ўз бахт-саодатининг калитини ясамоқда. Халқнинг ўз қўли билан барпо этилган ана шу бахт-саодат коммунистик ишимиз учун фидокорона курашувчиларнинг кўп авлодларга энг яхши мукофоти бўлиб қолади.

Тўққизинчи беш йиллик планнинг партия XXIV съездида қабул қилинган топшириқлари ҳақиқатан ҳам буюкдир. Биз неча юзлаб янги завод ва фабрикаларни қуришимиз, улкан электр станцияларни ва жуда катта транспорт йўлларини вужудга келтиришимиз керак. Бундан ташқари, планга мувофиқ, илгари қурилган неча минглаб корхоналарни қайтадан ускуналашимиз ва жиҳозлашимиз, ҳамма жойда янги техникани, янги технологияни жорий қилишимиз ҳам керак бўлади. Қанча-дан-қанча уй-жойлар, мактаб ва касалхона бинолари, стадионлар ва маданият уйларини қуришимиз керак!

Қишлоқда ҳам жиддий проблемаларни ҳал этиш лозим. Ҳосилнинг ва чорвачилик маҳсулдорлигининг анча кўпайтирилишини таъминлаш, қишлоқ меҳнаткашларининг турмушини яхшилаш соҳасидаги ишларни кенг авж олдириш зарур. Жуда кўп ишларни бажаришга тўғри келади. Шу билан бирга, бу ишларнинг ҳаммаси асосан оддий иш бўлмай, балки ғоят масъулиятли ишлардир. Шаҳар қишлоққа тегишинча ёрдам берган тақдирда — ишчилар синфи зарур миқдордаги қишлоқ хўжалик техникасини, ўғитларни, гербицидларни ишлаб чиқарган, бошқа кўпгина материал — техника воситаларини етказиб берган тақдирдагина қишлоқларимиз бу ишни уддалай олади. Қишлоқ хўжалигини юксалтириш — бутун халқнинг, барча совет кишиларининг ишидир.

Хуллас, ўртоқлар, мўлжалланган планларни амалга оширмоқ учун ҳаммамиз зўр ғайрат билан меҳнат қилишимиз керак. Бизнинг шонли ишчилар синфи учун ҳам, колхозчи деҳқонлар учун ҳам, зиёлиларимиз учун ҳам — ҳамма учун ҳам иш етарлидир!

Совет халқи съезд белгилаб берган йўлни яхши англаб, уни тамомила қўллаб-қувватлади. Мамлакатимиз шаҳар ва қишлоқларининг меҳнаткашлари партиянинг коммунизм қурилишида активликни ошириш тўғрисидаги даъватини қизғин маъқулладилар. Улар амалий ишлари билан, зарбдор меҳнатлари билан ўзларининг ленинчи партияси съезди қарорларини бажаришга киришдилар.

Совет фани, хусусан космик ва самовий жисмларни тадқиқ этиш соҳасида қўлга киритилган янги буюк муваффақиятлари билан съезд даъватига жавоб берди. Аввалдагидек ҳозирда ҳам ойда ишлаб турган заҳматкаш — Луноход ёнига, марс сари парвозни давом эттираётган иккита, автомат станциямиз ёнига эндиликда жаҳонда биринчи бўлган ва учувчи бошқарадиган орбитал «Салют» станцияси келиб қўшилди. Бу станция меҳмондўст мезбондек икки меҳмонни — «Союз—10» ва «Союз—11» космик кемаларини қабул қилди. Станциянинг жасур экипажи — космонавтлар Георгий Добровольский, Владислав Волков ва Виктор Пацаев жонбозлик билан меҳнат қилиб, совет халқининг ва бутун инсониятнинг манфаатлари йўлида муҳим тадқиқотларни ўтказмоқдалар. Ўртоқлар, буларнинг ҳаммаси қудратли индустриямизнинг, техникамизнинг ва фанимизнинг имкониятларини жуда яққол намойиш қилиб турибди.

(Давоми 2-бетда).

СЪЕЗД ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

УЛАН-БАТОР, 11 июнь. (ТАСС). Монголия Халқ революцион партиясининг XVI съезди бугун ўз ишини тамомлади. Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Ю. Цеденбал ўзининг якунловчи нутқида съезд ишларида қатнашганликлари учун 50 та коммунистик, ишчилар ва миллий демократик партияларнинг делегацияларига Монголия коммунистлари ва бутун монгол халқи номидан қизғин ташаккур изҳор қилди.

Ю. Цеденбал таъкидлаб ўтдики, съезднинг иши партия билан халқнинг монолит бирлигини, қардош партияларнинг мақсад ва интилишлари бирлигини яна бир марта ёрқин намойиш қилиб кўрсатди.

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЮБИЛЕЙ МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

УЛАН-БАТОР, 11 июнь. **(ТАСС махсус мухбирлари).** Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан Монголия Халқ Республикаси Буюк Халқ Хурали Президиуми фармон чиқариб, Монголия Халқ революцион партияси XVI съезди ишларида қатнашган чет эллик меҳмонларни, «Монголия халқ революциясининг 50 йиллиги» юбилей медаллари билан мукофотлади.

Монголия Халқ Республикаси Буюк Халқ Хурали Президиумининг раиси Ж. Самбу бугун ҳукумат уйида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари А. П. Кириленко бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси аъзоларига мукофотларни топширди.

Ўртоқ А. П. Кириленко мукофот учун Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетига ва Буюк Халқ Хурали Президиумига қизғин ташаккур изҳор қилди, МХР меҳнаткашларини Монголия Халқ революцион партиясининг шонли 50 йиллиги билан табриклади. Уларга бахт-саодат, Монголия Халқ революцион партияси XVI съезди қарорларини бажаришда катта муваффақиятлар тилади.

Бошқа қардош партияларнинг делегациялари ҳам мукофотларни олдилар.

Медаллар топшириш маросимида Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Ю. Цеденбал, МХРП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолари Ц. Дугэрсурэн, Н. Жагварал, С. Лувсан, Д. Моломжамц қатнашдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР Олий Советлари, республикадаги меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари сайлов олдидан қарийб уч ой давом этган тайёргарлик кампанияси тугай деб қолди. Ҳамма жойда йиғилишлар бўлиб ўтди. Бу йиғилишларда советларнинг барча бўғинлари депутатлигига номзод қилиб кўрсатилган кишилар ўз сайловчилари билан учрашдилар. Маҳаллий советлар ижроия комитетлари меҳнаткашларнинг наказлари, мулоҳазалари ва таклифларини умумлаштирмоқдалар, уларни амалга ошириш тадбирларини ишлаб чиқмоқдалар.

Республикадаги беш ярим миллиондан ортиқ сайловчи 13 июнда ўз вакилларини давлат ҳокимияти органларига сайлаш, коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг номзодларини ёқлаб овоз бериш учун сайлов қутилари ёнига келади. Овоз бериш учун ҳамма нарса тахт қилиб қўйилганми, сайлов куни алоқа воситалари қандай ишлайди? Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг 11 июнда ўтказилган мажлиси шу масалаларни қараб чиқишга бағишланди.

Ҳамма жойда сайлов олди тадбирлари сайлов тўғрисидаги Низом талабларига мувофиқ амалга оширилаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Сайлов комиссиялари сайлов куни бажариладиган вазифаларини белгилаб олдилар. Сайлов участкаларида овоз бериш учун кабиналар ўрнатилди, белгиланган нусхадаги сайлов яшиклари бор, бюллетенлар олинди, сайловчиларнинг рўйхатлари сўнгги марта аниқлаб чиқилмоқда. Агитаторлар ўзларининг граждандлик бурчларини бажариш илтимос қилинган таклифномаларни сайловчиларга топширдилар. Барча участкалар байрамдагидек безатилди.

Комиссиянинг мажлисида Ўзбекистон ССР Алоқа министрининг ўринбосари Ш. Ш. Шомуҳамедов сайлов куни алоқа воситаларининг ишини уюштириш тўғрисида ахборот берди. Алоқа министрлиги ва маҳаллий ташкилотлар ишлаб чиққан алоқа системаси овоз беришнинг бориши ва сайлов якунлари тўғрисидаги маълумотларнинг ўз вақтида олинишини тамомила таъминлайди. Сайлов комиссияларининг кўпчилиги электр алоқаси билан таъминланган, баъзи участкаларда кўчма радиостанциялар ўрнатилган. Сайлов куни телеграф пунктларида ва шаҳарлараро телефон станцияларида тажрибали ходимлар навбатчилик қилади.

Марказий сайлов комиссияси комиссияларнинг сайлов куни бажарадиган ишларини ташкил этиш билан боғланган масалаларни ҳам қараб чиқди.

(ЎзТАГ).

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

(Боши 1-бетда).

Бизнинг фанимиз мамлакат тараққиётининг съезд белгилаб берган улуғвор программасини бажариш учун жуда катта ҳисса қўшмоғи керак.

Кейинги ҳафталарда бепоён мамлакатимизнинг аҳоли яшайдиган ҳамма пунктларида сайлов олди йиғилишлари бўлиб ўтди. Бу йиғилишларда неча ўн минглаб ва неча юз минглаб кишилар сўзга чиқишди. Халқ ўз номзодларига янги беш йиллик планни муваффақиятли бажариш учун, XXIV съезднинг қарорларини амалга ошириш учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўрингиз, деб наказ берди.

Мен бу ерда, Москва Бауман райони сайловчилари билан учрашувда пойтахтимиз меҳнаткашлари тўғрисида эзгу сўзларни айтмай қололмайман. Москваликлар кўпдан буён Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг олдинги сафларида бормоқдалар. Улар кейинги йилларда киритган кўпгина қимматли таклифлар Бутуниттифоқ миқёсида маъқулланди ва қўллаб-қувватланди. Москваликлар эндиликда янги беш йилликнинг дастлабки ойларида ҳозирги, 1971 йилнинг ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари бажариш учун мусобақани кенг авж олдиришни таклиф қилдилар. Ҳозирги вақтда мамлакатдаги неча минглаб коллективлар қўллаб-қувватлаган бу ташаббус пойтахт меҳнаткашларининг шонли анъаналарига тамомила мос бўлиб тушади.

Бауман районининг ишчилари, инженерлари, техниклари, хизматчилари меҳнат илғорлари сафидан муносиб ўрин олганликларини қайд қилиб ўтиш ёқимлидир. Баумanliклар ўтган йили саноат ишлаб чиқариш планини 30 сентябрга қадар бажардилар. Бу йилги ишлар ҳам кўнгилдагидек бошланди. Райондаги корхоналар социалистик мусобақа давомида шу пайтгача пландан ташқари бир неча миллион сўмлик маҳсулот тайёрлаб беришди. Ўртоқлар, беш йилликнинг биринчи йилида ўз мажбуриятларингизни муваффақиятли бажаришингизни истаганлигимизни айтишга ижозат бергайсиз. Сизлар мўлжаллаганингиздан ҳам ҳатто кўпроқ иш қила олишингизга аминман!

Москва корхоналарида, шу жумладан районингиздаги корхоналарда ҳам аъло сифатли маҳсулот чиқарувчи бригада ва участкалар кўпайиб бораётганлиги ғоят муҳимдир. Шаҳримизнинг меҳнаткашлари пойтахтнинг шон-шуҳрати учун, Москва заводлари маркасининг шуҳрати учун курашиб, бу билан XXIV съезд ғояларини чуқур тушуниб олганликларини ва ўз дилларига жуда яқин деб билганликларини кўрсатмоқдалар. Ҳар бир кишининг соф виждон билан ғоят унумли меҳнат қилиши ва юксак даражада сифатли маҳсулот ишлаб чиқариши — янги беш йилликдаги катта вазифаларни ҳал этиш, бутун экономикамизнинг, бутун ҳаётимизнинг янги, янада юксак даражасига эришиш калитидир. Бу — бирдан-бир тўғри йўлдир. Биз бу йўлдан бориб, меҳнаткашларнинг фаровонлигини ҳақиқатан ҳам анча ошира оламиз. Партия раҳбарлигидаги совет халқи комил ишонч билан шу йўлдан бормоқда. Биз ҳеч қачон бу йўлдан четга чиқмаймиз!

Ўртоқлар! Бизнинг халқимиз яқинда иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советлари, ўлка ва область, округ, шаҳар ва район, қишлоқ ва посёлка советларининг янги составини сайлайди. Улар яқин бир неча йил мобайнида, жамият ишларини бошқариш учун мандат оладилар.

Янгидан сайланадиган советлар зиммасига қандай катта ҳажмдаги ишлар юкланганлигини тасаввур этиш қийин эмас. Улар шаҳарда ҳам, қишлоқда ҳам ишлаб чиқаришни юксалтириш соҳасида жуда катта роль ўйнашлари керак. Уй-жой, мактаб ва болалар муассасалари биноларини қуриш планларини бажариш тўғрисида, жойларни обод қилиш ва меҳнаткашларни зарур товарлар ва кўрсатиладиган хизмат билан узлуксиз таъминлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — буларнинг ҳаммаси советларнинг бевосита бажарадиган хизмат билан узлуксиз таъминлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — буларнинг ҳаммаси советларнинг бевосита бажарадиган ишидир.

Советлар меҳнаткашларнинг дам олишини уюштириш, спорт муассасалари, туристик ва маданий-маиший муассасалар шохобчаларини ривожлантириш каби масалаларни эсдан чиқаришлари мумкинми, ахир? Булар ҳам советларнинг ғоят муҳим бурчи-ку, ахир!

Бу ерда советларнинг активлиги, ташаббуси ҳал қилувчи роль ўйнаши лозим бўлган ҳамма масалаларни айтиб ўтишнинг зарурати бўлмаса керак. Аммо, шуни таъкидлаб ўтиш муҳимки, ҳокимиятнинг маҳаллий органлари партиямиз XXIV съездининг қарорларини амалий равишда бажариш соҳасидаги ишларнинг талайгина ҳиссасини ўз зиммаларига олишлари лозим. Ҳозирги кунда янги, социалистик ҳаёт тарзимизни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга советлар қўшадиган асосий ҳисса ҳам шундан иборат бўлмоғи керак.

Советлар ўз олдиларида турган вазифаларни ҳал этмоқ учун ҳозирги пайтда катта имкониятларга эгадир. Кейинги йилларда қабул қилинган қонунлар давлат ҳокимиятининг жойлардаги олий органлари — советларнинг ҳуқуқларини анча оширди, уларнинг моддий-молиявий базасини кенгайтирди. Аҳолига хизмат кўрсатадиган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ҳам советлар ихтиёрига ўтказилмоқда. Советлар жумладан, кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни уюштириш учун ўз территорияларидаги корхоналарнинг ишларини мувофиқлаштириб олиб бориш ҳуқуқига эга бўлдилар. Советлар маҳаллий саноатнинг ишини кучайтириш, кооператив устахоналар, ҳар хил промислолар ташкил этиш учун кўп иш қила оладилар.

Хуллас, советлар сайловчилар кутган ҳамма ишни қилишга қодирдирлар. Аммо бунинг учун советлар ўз ихтиёрларидаги маблағлардан ва ўзларига берилган ҳуқуқлардан тўғри фойдаланишлари керак, албатта.

Бизнинг жамоатчилигимиз советлар ихтиёрида бўлган моддий ва пул ресурслари кўп ҳолларда тўла ўзлаштирилмаётганлигини ёки жуда суст ўзлаштирилаётганлигини бир неча бор қайд қилди. Ажратилган пуллар кўпинча биринчи даражадаги муҳим объект деб сира аташ мумкин бўлмаган объектларга сарф қилинмоқда. Советлар корхоналар ва ташкилотларнинг уй-жой ва маданий-маиший қурилишга ажратиладиган маблағларини марказлаштириш юзасидан ўзларига берилган ҳуқуқдан ҳамиша ҳам фойдаланмоқдалар деб бўлмайди. Бунинг натижасида халқ турмушини яхшилашдан иборат умумий ишимизга зарар етказилади. Ўртоқлар, бундай ҳолатга тоқат қилиб бўлмайди. Янгидан сайланадиган советлар ана шу жиддий нуқсонларни бартараф қилмоқ учун кескин чораларни кўришлари лозим.

Советлар ўз бюджетларининг даромадлари бўйича планларни ошириб бажариш ҳисобига ёки тежаган маблағлари ҳисобига жуда кўп иш қила оладилар. Шу муносабат билан бизда қонунга мувофиқ советларнинг ўзлари фойдаланишлари учун мўлжалланган маблағларни юқори совет органлари уларнинг ихтиёридан олиб қўяётганликларини кўрсатадиган ҳоллар учраб турганлигини сезмай қолиш мумкин эмас. Шундай қилиш билан советларнинг ҳуқуқлари камситилади, маҳаллий ходимларнинг ташаббуси бўғиб қўйилади. Биз бунда қонунларимизни шундай йўл билан бузадиган кишилардан маҳаллий ходимларнинг ҳақли суратда ранжишлари тўғрисида гапириб ҳам ўтирмаймиз. Ўртоқлар, бундай ҳоллар бўлмаслиги керак!

Биз ҳозир Советларнинг фойдаланилмаётган имкониятлари тўғрисида гапираётган эканмиз, қуйидагиларни ҳам эслатиб ўтишни истар эдик. Марказий Комитетнинг XXIV съездда қилган ҳисобот докладида бизда хизмат кўрсатиш соҳасида, масалан, кооперативчилик асосида қўлларидан келган қадар ишлашни чин кўнгилдан истаётган кўп кишилар — пенсионерлар, уй-рўзғор иши билан банд аёллар, инвалидлар борлиги кўрсатиб ўтилди. Бундай кишиларни ижтимоий фойдали ишга жалб этиш, уларнинг активлигини сафарбар қилиш ҳам советларнинг вазифасидир.

Маълумки, бу соҳадаги ишни тегишли ҳуқуқ нормалари билан тартибга солиш керак. Бундай ҳуқуқ нормалари бўлмаса, уларни ишлаб чиқиш лозим. Аммо энг асосий нарса, шуки, жамиятимизга наф келтирадиган ташаббусни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш, хизмат кўрсатиш соҳасидаги ишни яхши йўлга қўйиш керак.

Москваликлар бу ишда ҳам ташаббус кўрсатсалар чакки бўлмас эди. Масалан, пойтахтдаги ҳар бир район совети олдига кооперативчилик асосидаги бир неча тикувчилик устахонаси, ошхоналарни ёки шу хилдаги бошқа корхоналарни вужудга келтиришдек конкрет вазифани қўйиш мумкин. Ана шу йўл билан бу ишнинг яхши томонлари ва нуқсонларини амалда текшириб кўриш, сўнгра эса тўпланган тажрибани умумлаштириш ва кенгроқ кўламда тегишли хулосаларни чиқариб олиш мумкин бўлур эди.

Энди советларимизнинг иш услуби ва методлари тўғрисида бир неча сўз айтмоқчиман. Советлар, хусусан маҳаллий советлар оддий совет кишиси тез-тез учрашиб турадиган ҳокимият органларидир. Меҳнаткашлар кундалик эҳтиёжларига доир масалалар юзасидан, бирон масалани ҳал этиш, кундалик турмуш эҳтиёжлари тўғрисида советларга мурожаат қиладилар.

Бизнинг совет органларимизда ўз ишини севадиган, ўз райони ёки посёлкаси ҳаётининг ҳамма жиҳатлари тўғрисида ғамхўрлик қиладиган соф виждонли кишилар ишламоқдалар. Аммо кишини ҳафа қиладиган кўнгилсиз ҳоллар ҳам ҳануз содир бўлаётганлиги сир эмас. Ўз советига келган кишини баъзан меҳр билан кутиб олмайдилар. Уни кўнгил ҳоҳиши билан қабул қилмайдилар, масалани ҳам ҳал этмайдилар. Ҳал этмоқчи бўлганларида ҳам совет остонасига ҳадеб қатнайверишга мажбур этадилар.

Одамларни шахсий масалалари юзасидан қабул қилишни эътиборга сазовор бўлмаган майда иш деб ҳисобловчи ўртоқлар ҳам учраб туради. Улар бундан ҳам муҳимроқ ишларимиз бор, деб важ қиладилар. Советлардаги ходимларнинг иши кўп, албатта. Аммо одамларнинг эҳтиёжларига, шу жумладан, уларнинг шахсий талабларига муносабат сира ҳам майда иш эмас. Бу — совет муассасаси иши қай даражада аканлигидан далолат берувчи муҳим кўрсаткичдир.

В. И. Ленин Совет Ҳокимияти органларининг ишида бюрократик бузилишларга қарши изчил кураш олиб бориш зарур, деб кўп марта огоҳлантирганлигини эслатиб ўтмоқчи бўламан. Советлар партия ташкилотларининг кўмагига таяниб, шу хилдаги бузилишларга қарши қатъий кураш олиб боришлари лозим!

XXIV съезднинг қарорларида советлар омманинг кенг мададига таяниб ишлаганларидагина, уларнинг иши самарали бўлиши мумкин, дейилади. Ҳозирнинг ўзидаёқ миллионлаб кишилар советларнинг ишида актив қатнашмоқдалар. Уларнинг сони доим ортиб бормоқда. Бу — яхши иш, советлар иши чинакам демократизмнинг муҳим кўрсаткичидир. Аммо советлар теварагида кенг активни вужудга келтириш билан иш битмайди.

Вазифа шуки, советларнинг барча сайловчилар билан доим алоқа қилиб туришини таъминлаш керак. КПСС Марказий Комитетининг шу йил 5 мартда қабул қилган қарори аҳоли, сайловчилар советларнинг барча амалий ишларидан хабардор бўлиб турадиган, советлар амалга оширадиган тадбирларда фаол қатнашадиган тартиб бўлишини таъминлаш зарур эканлигини таъкидлайди. Районлар ва шаҳарлар ҳаётига доир энг муҳим масалалар корхоналарда, ташкилотларда, шунингдек аҳоли истиқомат қиладиган жойларда меҳнаткашлар муҳокамасига қўйилиши керак. Бу тадбир советлар фаолиятининг қоидаси, нормаси бўлиб қолишига эришиш — янгидан сайланадиган депутатларнинг бевосита бурчидир.

Социалистик демократиянинг моҳияти ижтимоий ишларни ҳал этишга меҳнаткашлар кенг оммасини тобора актив жалб этишдан иборат. Зотан, советлар социалистик халқ ҳокимиятининг ана шу принципини биринчи навбатда амалга ошириши лозим бўлган ташкилотлардир.

Биз неча марталаб такрорланган гапни бу ўринда ҳам айтиб ўтиш муҳим кўринади: советларимиз, уларнинг ходимлари ўзларининг катта ва муҳим меҳнатларида барча партия ташкилотларидан доимо ёрдам ва мадад олиб туришлари лозим. Коммунистларнинг бурчи — советларнинг бутун ишини такомиллаштириш ва активлаштириш учун лозим бўлган ҳамма чораларни кўришдан иборат.

Советлар — бизнинг жонажон халқ ҳокимиятимиздир. Бу ҳокимият революция алангасида туғилди. Улуғ Октябрь «Бутун ҳокимият — советларга!» деган шиор остида ғалаба қозонди. Совет ҳокимияти мамлакатимизда социализм ғалабасини таъминлаб берди. Ҳозир эса советларнинг бутун фаолияти улуғвор тарихий вазифани ҳал этишга — коммунизм қуришга қаратилган.

Владимир Ильич Ленин коммунистлар советлар тўғрисида, уларнинг ролини доимо ошириш ҳақида ғамхўрлик қилишлари лозимлигини ўз намунасида кўрсатиб берди. Модомики, шундай экан, бу соҳада ҳам улуғ Ленин ишининг муносиб давомчилари бўлайлик, ўртоқлар!

Ўртоқлар! Биз ҳаммамиз якшанба куни Россия Федерациясининг олий ҳокимият органи — РСФСР Олий Советини тузишда қатнашишимиз лозим эканлиги туфайли бу ерда Россия Совет Федератив Социалистик Республикасини янада ривожлантиришга доир баъзи бир масалаларни тилга олиб ўтиш ўринли бўлур эди.

Кейинги йилларда кўпгина иттифоқдош республикаларда бўлишимга тўғри келди. Ҳамма жойда — Украина ва Грузияда, Қозоғистон ва Арманистонда, Белоруссия ва Озарбайжонда, хуллас, ҳамма жойда рус халқи тўғрисида, Россия Федерациясининг мамлакатимиздаги ҳамма республикаларни ривожлантиришга қўшаётган ҳиссаси ҳақида зўр самимият, ҳурмат ва муҳаббат билан гапиришди. Совет Россиясининг ишчилар синфи, деҳқонлари, зиёлилари ана шу самимий миннатдорчилик сўзларига сазовор бўлдилар. Уларнинг меҳнати, хоҳиш-иродаси ва ақл-заковати уларнинг беғаразлиги ва қалб саховати партия миллий сиёсатини амалга оширишда, чор Россиясининг собиқ қолоқ миллий чекка ўлкаларини яшнаб турган социалистик республикаларга айлантиришда муҳим роль ўйнади.

Тенг ҳуқуқли республикалар оиласида РСФСР ўз аҳолиси жиҳатидан ҳам, территорияси жиҳатидан ҳам, ўзининг табиий бойликлари, иқтисодий ва илмий-техникавий потенциали жиҳатидан ҳам етакчи ўрин олиб турибди.

Россия Федерациясининг меҳнаткашлари саккизинчи беш йиллик план вазифаларини муваффақиятли бажардилар. Беш йил мобайнида ишлаб чиқариш фондлари ва саноат маҳсулотларни ишлаб чиқариш бир ярим баравар кўпайди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришни ўстириш суръатлари ҳам жадаллашди. 1966—1970 йилларда қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотнинг ўртача йиллик ҳажми бундан аввалги беш йилдагидан 20 процент кўпайди.

Буларнинг ҳаммаси жуда соз, ўртоқлар, лекин тўққизинчи беш йиллик вазифалари, анча узоқ истиқболга мўлжалланган режалар аввалгига қараганда янада кўпроқ ва тезроқ, тағин ҳам кенг жабҳа бўйлаб ҳаракат қилишни талаб этади. Бу жабҳа нақадар кенг бўлса, айни бир вақтда нақадар кўп вазифаларни ҳал этишга тўғри келса, уларни бир-бирига боғлаган ҳолда, мунтазам ва аниқ бир мақсадни кўзлаб ҳал этиш, мамлакатнинг айрим районлари ўртасидаги, халқ хўжалиги тармоқлари ўртасидаги, ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳалари ўртасидаги мураккаб ва хилма-хил бир-бирига боғлиликни эътиборга олиш шу қадар зарур бўлади. Хуллас, масъулиятли қарорларни ишлаб чиқишга бир системада комплекс ёндошиш зарур бўлади. Биз шундай ёндошишни ўзимизга қурол қилиб олганмиз ва уни изчиллик билан амалга ошираверамиз.

Масалан, яқинда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси Смоленск областида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тадбирлари тўғрисидаги масалани қараб чиқди. Биз проблемага кенг кўламда ёндошишга ва унга область қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари эҳтиёжларини, уларнинг саноат, транспорт, савдо ва бошқа соҳалар билан алоқасини ҳисобга олиб, ҳал этишга интилдик. Шу туфайли Марказий Комитетнинг қарори элеватор, холодильник ва омбор хўжалигини такомиллаштириш, электр линиялар ва подстанциялар барпо қилиш, темир-бетон буюмлари полигони ва йирик панелли уйлар ишлаб чиқарувчи завод қуриш, малакали кадрлар тайёрлаш ва шу сингари бошқа кўпгина масалаларни ўз ичига олади.

Россия Федерацияси областларининг группаларидаги, масалан, марказий — қоратупроқ зонаси, ғарби-шимолий район, Европа шимоли, Волга бўйи, Урал ва бошқа районлардаги аҳволни комплекс, атрофлича қараб чиқиш практикасини давом эттириш ва кенгайтириш муҳим. Шу билан бирга ерларни мелиорациялаш, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини янада ошириш, чорвачиликни ривожлантириш, йўл қурилиши, қишлоқларни ободонлаштириш, кичик шаҳарларнинг келажаги сингари проблемаларга алоҳида эътибор бериш зарур.

Сибирь ва Узоқ Шарқнинг табиий ресурсларини янада интенсив ўзлаштириш ва иқтисодий потенциалини кучайтириш масалаларига алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман. Планда белгиланган топшириқлар тўғрисида гапирадиган бўлсак, янги беш йиллик мобайнида умумреспублика ишлаб чиқаришида шарқий районларнинг салмоғи кўпайиши: нефть қазиб чиқариш соҳасида 11,8 процентдан 31,5 процентга, газ қазиб чиқариш 13,4 процентдан 45,4 процентга, кўмир қазиб чиқариш 58,2 процентдан 64,5 процентга, целлюлоза ишлаб чиқариш соҳасида 22,4 процентдан 31,3 процентга етказилиши керак.

Лекин бу — ишнинг фақат миқдор томони. Айтиб ўтилган кўрсаткичлар нақадар муҳим бўлмасин, РСФСРнинг шарқий районларини келгусида ўзлаштиришдек катта ва масъулиятли вазифани қандай қилиб, қайси йўллар билан, қандай методлар билан ҳал этиш кўзда тутилаётганлиги ҳам жуда муҳимдир. 1971—1980 йилларда Красноярск ўлкасининг ишлаб чиқарувчи кучларини комплекс ривожлантириш тадбирлари тўғрисида яқинда қабул қилинган қарорни мисол қилиб кўрсатишим мумкин.

Шу тадбирларда кучли электр станциялар қуриш ва шу асосда электр энергетика ва электр билан ишлайдиган корхоналар, жумладан Шарқий Сибирь электр металлургия комбинатини барпо этиш; йирик нефть химияси комплексини вужудга келтириш; ўрмон ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш; қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни анча кўпайтириш ҳамда озиқ-овқат ва енгил саноат корхоналарини ривожлантириш; илмий муассасалар вужудга келтириш кўзда тутилган. Ўз-ўзидан равшанки, айни бир вақтда уй-жой ва мактаблар, маданият ва коммунал-маиший хизмат муассасалари қуриш ҳам планлаштирилмоқда.

Жуда хилма-хил омиллардан — иқтисодий, социал-сиёсий, демографик, географик ва бошқа кўпгина омилларни бир бутун қилиб ўзида бирлаштирган мана шундай характерга ва кўламга эга бўлган қарорлар, жумладан, Братск иқтисодий комплекси, Саян территориал-ишлаб чиқариш комплекси, Ғарбий Сибирь нефть базаси бўйича ҳам тайёрланиши лозим. Келгусида Якутия, Чукоткани, Узоқ Шарқ ва Сибирнинг бошқа ҳамма районларини ривожлантиришнинг тегишли комплекс программаларини ишлаб чиқишга киришиш зарур.

Партия ана шундай вазифаларни ўртага қўйганида, СССР Фанлар Академиясининг Сибирь бўлими ва Узоқ Шарқ филиалига катта умидлар боғламоқда. Чунки, бу ўринда гап Россия Федерациясининг бепоён территорияларини ўзлаштиришга чинакам илмий ёндошиш тўғрисида, ҳозирги куннинг актуал вазифаларини мамлакат ривожининг узоқ истиқболини ҳисобга олган ҳолда ҳал этишни назарда тутиб ёндошиш тўғрисида бораётир. Ҳозир биз шундай ишлашимиз кераки, фарзандларимиз ва набираларимиз биз қураётган бинонинг янги-янги қаватларини барпо этганларида қилиб қўйилган ишларни қайтадан ўзгартиришга эҳтиёж қолмайдиган бўлсин.

Ўртоқлар, ростини айтганда бу улкан вазифалар бир ёки ҳатто икки беш йиллик давомида батамом тўла ҳажмда ҳал қилиб бўладиган вазифалар эмас. Лекин биз ҳозирнинг ўзидаёқ мавжуд резервларни сафарбар қилиб, маҳаллий ташаббусга таяниб кўп иш қилишимиз мумкин.

Кўп миллатли Россия Федерациясининг коммунистлари, меҳнаткашлари партия XXIV съездининг тарихий қарорларини муваффақиятли ҳал этадилар ва улуғ социалистик Ватанимизни янада ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсизлар.

Ўртоқлар! Биз — москваликлар ҳаммамиз ажойиб шаҳримизда яшаб ишлаб турганлигимиз билан фахрланамиз. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг пойтахти тобора кўркам, тобора обод бўлиши тўғрисида партиямиз доимо ғамхўрлик қилиб келмоқда. 1935 йилдаёқ ВКП(б) Марказий Комитети ва СССР Халқ Комиссарлари Совети Москвани реконструкция қилиш бош планини тасдиқлаган эдилар. Бу — жаҳон тарихида шу қадар кенг миқёсдаги биринчи социал ва шаҳарсозлик ҳужжати бўлган эди. Кейинги йилларда аниқланиб, қўшимчалар киритиб борилган шу планга мувофиқ, қадимий Россия пойтахтининг қиёфаси жуда ўзгартирилиб юборилди. Совет Ҳокимияти йилларида Москва аҳолиси деярли тўрт баравар кўпайиб, ҳозир етти миллион кишидан ошиб кетди. Шу вақт ичида шаҳарнинг уй-жой фонди салкам олти баравар кўпайди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш юз баравардан зиёд ортди. Шинам проспектлар ва магистраллар чиқарилди. Муҳташам бинолар қурилди. Метронинг 89 та станцияси ишга туширилди. Ҳақиқатда Москва ҳозир дунёдаги энг обод пойтахтлардан бири бўлиб қолди.

Бироқ шаҳар ҳаётининг мураккаблашиб ва жадаллашиб бораётган мароми, аҳоли эҳтиёжларининг тез ўсаётганлиги янги ечимларни талаб қилмоқда. Бизнинг мақсадимиз Москвани қулай планлаштирилган, замонавий архитектурага, ободонлаштириш ва турмуш санитария-гигиена шароитларининг юксак даражасига эга бўлган намунали коммунистик шаҳарга айлантиришдан иборат. Сизларга маълумки, партия Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети Москвани ривожлантириш ва ўрмон-парк ихота дарахтзори барпо этиш янги бош планининг асосий қоидаларини яқинда тасдиқладилар. Бу планнинг мазмуни кеча газеталарда эълон қилинди. Бу план 1985—1990 йилларгача бўлган даврни, бундан ҳам анча узоқ истиқбол прогнозларини ҳисобга олган ҳолда қамраб олади. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида В. И. Ленин архитекторлар билан суҳбатлашган чоғида, Москвани бадиий жиҳатдан мазмунли ва одамлар учун қулай шаҳар қилиб қайта қуриш кераклигини айтган эди. Янги бош план ҳам Лениннинг айни ана шу кўрсатмасини бажаришга қаратилган. Бу план шаҳарсозликнинг энг сўнгги ютуқларидан фойдаланиш ва шу билан бирга Москванинг тарихий таркиб топган ўзига хос қиёфасини сақлаб қолиш асосида тузилган. План пойтахт корхоналарида саноат ишлаб чиқаришини икки баравар кўпайтиришни ва шу билан бирга меҳнаткашларнинг ишлаш, яшаш ва дам олиш шароитларини анча яхшилашни кўзда тутади.

Энди гап бу планни амалга оширишда қолди. Пойтахтни ривожлантиришда бутун мамлакат қатнашади, албатта. Лекин асосий вазифаларни москваликлар, шаҳар партия ва комсомол ташкилотлари, касаба союзлари, Москва совети ва пойтахтнинг район советлари ҳал қилишлари керак бўлади. Ўз-ўзидан равшанки, Бауман районининг коммунистлари, бутун аҳолиси ҳам катта иш қилиши лозим.

Москваликлар ана шу вазифаларни шараф билан бажарадилар деб ўйлайман. Шу билан бирга сиз ўртоқларга, ўз депутатларингиздан — ҳам районлардаги, ҳам Москва советидаги, ҳам республика Олий Советидаги депутатларингиздан кўпроқ талаб қилишни маслаҳат бераман. Советлар, депутатларимиз съезд қарорларини, беш йиллик вазифаларини бажариш соҳасида ўзлари қилаётган ишни сайловчилар доимо контроль қилиб турганликларини ҳамма вақт сезиб турсинлар. Бу эса ишга фойда етказади, холос. Мен бунга аминман.

Ўртоқлар! КПСС XXIV съездининг сиёсий йўлини амалга ошириш соҳасидаги амалий иш мамлакат ривожининг ички проблемаларинигина эмас, шу билан бирга халқаро сиёсатимизни ҳам ўз ичига олади.

Аниқ мақсадни кўзлаш ва изчиллик, кундалик проблемаларни ҳал этишга перспектив, узоқ муддатли мақсадлар ва базисли нуқтаи назардан ёндошиш — Совет Иттифоқи ташқи сиёсатининг ўзига хос хусусияти эканлигини XXIV съезд яна бир карра таъкидлади. Аввалгидек биз социализм мамлакатлари ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришга, жаҳон социалистик системасини мустаҳкамлашга ҳар томонлама кўмаклашавераміз. Аввалгидек биз ёш миллий демократик давлатлар билан, антиимпериалистик ҳаракатнинг ҳамма кучлари билан жанговар иттифоқ ва дўстликни мустаҳкамлайверамиз. Аввалгидек биз агрессияга қарши чиқавераміз, бутун дунёда тинчлик учун, ҳарбий блоклар ва гуруҳларни тугатиб, уларнинг ўрнига коллектив хавфсизлик системаларини вужудга келтириш учун курашаверамиз.

Съезддан кейин орадан атиги икки ой вақт ўтган бўлса ҳам, лекин биз ташқи сиёсий фаолиятнинг ҳамма энг асосий соҳаларида олға томон муайян қадамлар қўйдик. Энг сўнгги вақтдаги воқеалар тўғрисида гапирадиган бўлсак, Бирлашган Араб Республикаси билан дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида шартнома тузилганлигини биринчи галда таъкидлаб ўтиш зарур. Шу шартнома мазмунида Советлар мамлакатининг прогрессив араб давлатлари билан бўлган муносабатларга хос яқин дўстлик, ўзаро ёрдам ва ҳамжиҳатлик ёрқин тарзда ифодалаб берилди. Биз бу ҳужжатни халқларнинг антиимпериалистик фронти тобора жипслашиб бораётганлигининг яна бир далили деб биламиз.

Канада Бош министри Трюдонинг Совет Иттифоқига қилган визити якунлари тўғрисида ҳам гапирмоқ керак. Шундан илгари маслаҳатлашиб туриш тўғрисидаги Совет — Канада протоколи, Франция президенти Помпидунинг СССРга қилган визити чоғида имзоланган Совет-Франция протоколи ҳам турли социал тузумдаги давлатлар ўртасидаги актив сиёсий ҳамкорликнинг катта имкониятларини яққол намойиш қилади. Шериклармиз тинчликни сақлашдан, иқтисодий, илмий-техникавий ва бошқа соҳалардаги алоқаларни ривожлантиришдан нақадар кўп манфаатдор эканликларини амалда кўрсатсалар бундай имкониятлар тобора кенгаяверади ва уларни рўёбга чиқариш шунчалик енгиллашаверади. Бу гап ҳозирги замон қуролланиш пойгасини тўхтатиш сингари жуда катта проблемасига ҳам тўла-тўкис тааллуқлидир. Бу проблеманинг аҳамияти жуда катта бўлганлиги учун бу борадаги айрим масалаларга муфассалроқ тўхталиб ўтмоқчиман.

Милитаризмга қарши, қуролсизланиш учун кураш Ленин замонидан бери ҳамиша Совет Давлати ташқи сиёсий фаолиятининг ажралмас таркибий қисми бўлиб келган. Мамлакатимиз, партиямиз ҳозир ҳам шу йўлга содиқ бўлиб қолмоқдалар. КПСС XXIV съезди ҳужжатлари, шу ҳужжатларда айрим тадбирларни кўришга ҳам, шунингдек ялпи ва тўла қуролсизланиш пойдеворини вужудга келтиришга ҳам қаратилган конкрет таклифларнинг бутун бир комплекси таърифлаб берилганлиги бунинг яна бир далилидир.

Совет давлати бу хилдаги таклифларни ўтмишда ҳам неча марталаб ўртага қўйган эди-ку, лекин бошқа томон ўша таклифларни қабул қилмаган эди, — дейишлари мумкин. Ҳали ҳам капитализм мавжуд бўлиб турган, халқаро вазиятга империалистик давлатлар анчагина таъсир ўтказиб турган ҳозирги дунёда қуролсизланиш, қурол-яроғлар пойгасини чеклаш планлари реал эмаслигидан далолат бермайдими? — дейишлари мумкин.

Ўз-ўзидан равшанки, қуролсизланиш учун кураш — мураккаб иш. Ташқи сиёсатнинг бошқа кўпгина масалаларида бўлгани каби бу масалада ҳам империалистик кучларнинг қаттиқ қаршилигига дуч келишга тўғри келади. Лекин шундай бўлса ҳам, биз КПСС XXIV съезди ўртага қўйган таклифларни пропаганда шиорлари деб эмас, балки бизнинг давримизда тобора эришиш мумкин бўлган сиёсий мақсадларни ифодалайдиган ҳаракат шиорлари деб биламиз.

Масалани шу тарзда қўйиш учун бизга имкон бераётган нарса нима? Аввало, бу, дунёдаги кучларнинг — ҳам ижтимоий-сиёсий, ҳам ҳарбий кучларнинг нисбатида содир бўлган ўзгаришлардир.

Бундан атиги бир неча йил муқаддам империалистлар, аввало, Америка империалистлари қуролланиш пойгаси ёрдамида ўзларининг жаҳон майдонидаги позицияларини мустаҳкамлаб олишни, айни вақтда СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар экономикасини заифлаштиришни, бизнинг тинч қурилиш планларимизни барбод қилишни жиддий равишда умид қилган эдилар. Эндиликда душманларимизнинг бундай умидлари барбод бўлганлиги мутлақо равшан бўлиб қолди. Социализм пухта мудофаани ҳам, экономикани ривожлантиришни ҳам таъминлай оладиган даражада кучли эканлигини эндиликда ҳамма кўриб турибди, лекин биз мудофаа эҳтиёжларига катта маблағ сарфламаганимизда хўжалигимизни анча тез ривожлантира олган бўлур эдик.

Иккинчи томондан, империалистлар, шу жумладан, бадавлат капиталистик мамлакат бўлган Америка Қўшма Штатларининг ўзидаги империалистлар ҳам тўхтовсиз қуролланиш пойгасининг салбий иқтисодий ва сиёсий оқибатларини тобора кўпроқ ҳис қилмоқдалар. Катта-катта ҳарбий ҳаражатлар капитал мамлакатларида сурункали инфляцияни вужудга келтирмоқда, доимий валюта — молия кризисларини келтириб чиқармоқда, кескинлашиб бораётган ички проблемаларни ҳал этишни қийинлаштирмоқда.

Айни вақтда милитаризм ва агрессия сиёсатидан меҳнаткашларнинг норозилиги кучайиб бормоқда. АҚШ да урушга қарши ҳаракат тобора оммавий тус олмоқда, ҳукуматга кучли тазйиқ ўтказмоқда. НАТОнинг бошқа мамлакатларида ҳам ҳарбий харажатларнинг ўсишига қаршилик кучайиб бормоқда. Натижада ҳатто ғарб давлатлари ҳукмрон доираларининг бир қисми орасида ҳам қуролланиш пойгасига шак-шубҳасиз нуқсон келтирувчи бир ҳол эмас, деб қараш ўсиб бормоқда. Ана шуларнинг ҳаммаси социалистик ва бошқа тинчликсевар мамлакатларнинг қуролланиш пойгасига қарши курашини бирмунча енгиллаштиради, албатта. Бу кураш аввалгига қараганда анча реал иш бўлиб қолмоқда.

Шундай вазиятда стратегик қурол-яроғларини чеклашга доир Совет — Америка музокараларининг аҳамияти шубҳасиз ортиб бормоқда, бу музокараларнинг ижобий тугалланиши иккала мамлакат халқларининг манфаатларига ва ялпи тинчликни мустаҳкамлаш вазифасига мос тушган бўлур эди, деган фикрдамиз.

Иккала томоннинг тенг хавфсизлиги принципига қаттиқ риоя этиш, бошқа томон ҳисобига қандайдир бир томонлама афзаллик олишга уринишдан воз кечиш ана шу музокаралар муваффақиятининг ҳал қилувчи белгиси эканлиги тўғрисида илгари ҳам гапириб ўтган эдим. Шу сабабли, Қўшма Штатлар Ҳукумати ҳам конструктив позицияга ўтади, деб умид қилгимиз келади.

Тенг хавфсизлик принципини оғизда Вашингтон ҳам тан олади. Амалда эса, Америка томони шу принципни изчиллик билан ўтказишга ўзини ҳеч мажбур қила олмаётир. Масалан, Қўшма Штатларда, айниқса Вашингтонда навбатдаги ҳарбий бюджет қабул қилинишии арафасида Совет Иттифоқининг мудофаа программалари хусусида доимо шовқин-сурон кўтарадилар. Мудофаани мустаҳкамлаш учун биз кўраётган тадбирлар ҳатто «хиёнаткорлик», музокараларнинг муваффақиятига бевосита хавф солиш деб кўрсатилмоқда. Лекин, модомики, Америка Ҳукуматининг ўзи музокаралар олиб борилаётган давр ичида ўзининг стратегик кучларини кўпайтириш соҳасида бир нечта жуда муҳим қарорлар қабул қилган экан, Вашингтон бизнинг илгари қабул қилинган программаларимиздан воз кечишимизни кутиш учун қандай асосга эга? — деган савол туғилади. Ўз ҳаракатлари билан бошқа томоннинг ҳаракатларини баҳолашда икки хил мезондан, икки хил стандартдан воз кечиш пайти аллақачонлар келган.

Бу гап ракеталаргагина тааллуқли эмас. АҚШнинг пропаганда машинаси совет Ҳарбий Денгиз Флоти хусусида бутун бир кампанияни бошлаб юборди. Буни қарангки, Вашингтондагилар бизнинг кемаларимиз Ўрта денгизда, Ҳинд океанида, бошқа денгизларда пайдо бўлаётганлигини хавф деб билмоқдалар. Лекин шу билан бирга ўзларининг олтинчи флоти Ўрта денгизда, Совет Иттифоқининг ёнгинасида, еттинчи флот эса Хитой ва Ҳинди-Хитой соҳиллари яқинида доимо туришини Америка сиёсатчилари нормал ва табиий бир ҳол деб ҳисобламоқдалар.

Буюк давлатларнинг ҳарбий флотлари ўз соҳилларидан жуда узоқ жойларда кўп вақт изғиб юришини биз ҳеч қачон жуда яхши аҳвол деб ҳисобламаган эмасмиз ва ҳозир ҳам бундай деб ҳисобламаймиз. Зотан, биз бу проблемани ҳал этишга, лекин тенг даражада ҳал этишга тайёрмиз.

Совет Иттифоқи ҳар қандай таклифларни ана шундай принциплар асосида муҳокама қилишга тайёр. Биз ўз томонимиздан съездда бир қанча ташаббусларни — оммавий қирғин қуролининг ҳамма турларини тақиқлаш тўғрисидаги, давлатларнинг ҳарбий бюджетларини қисқартириш ҳақидаги, ядро қуроли синовларини батамом тўхтатиш тўғрисидаги ташаббусларни кўтариб чиқдик. Биз ядро қуролига эга бўлган беш давлат — Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси, Қўшма Штатлар, Англия ва Франциянинг конференциясини чақиришни ҳам таклиф қилдик. Биз ана шу таклифларга жавоб кутмоқдамиз. Жаҳон жамоатчилиги ҳам шу жавобни кутмоқда.

Бизнинг таклифларимиз орасида Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисидаги таклиф ҳам борлигини биламиз. Бу — катта ва мустақил масала бўлиб, биз ва иттифоқчиларимиз шу масала хусусида неча бор тегишли мулоҳазаларимизни баён этдик. Бу масалани ҳал этиш йўлидаги амалий натижалар Европа қитъасида кескинликни юмшатиш ва мустаҳкам тинчлик учун катта аҳамиятга эга бўлур эди. Совет Иттифоқининг бу масалага доир нуқтаи назари Ғарбдаги кўпчилик мамлакатларда муайян қизиқиш билан кутиб олинганлигини мамнуният билан таъкидлаш мумкин. НАТОнинг яқинда Лиссабонда бўлиб ўтган сессияси ҳам шу масала билан шуғулланишга мажбур бўлди. Лекин биз ҳали аниқ бир жавоб олганимиз йўқ. Бизга: сизларнинг таклифингиз ажнабий қуролли кучларнинг ўзигагина тааллуқлими ёки миллий қуролли кучларни ҳам ўз ичига оладими? — деган саволни ҳали ҳам бермоқдалар. Биз бу саволларга: унисини ҳам, бунисини ҳам муҳокама қилишга тайёрмиз, деб жавоб беришимиз мумкин. Ўз навбатида биз ана шу муҳим масалаларнинг бутун комплексига лозим даражада эътибор беришга тайёр эканлигимизни яна бир карра таъкидлаймиз. Биз ўз иттифоқчиларимиз билан яқин алоқада ҳаракат қилишимиз равшан.

Партия XXIV съезди қарорларига содиқ бўлган КПСС Марказий Комитети билан Совет Ҳукумати совет халқининг осойишта, тинч меҳнатига ҳамма шарт-шароитларни таъминлаб беришга, ер юзидаги ялпи тинчлик негизларини мустаҳкамлашга қаратилган ташқи сиёсатни бундан буён ҳам қунт билан актив ўтказа берадилар, деб сизларни ишонтиришга ижозат бергайсиз, ўртоқлар. Бу — ленинча ташқи сиёсатдир, биз шу сиёсатни изчиллик билан амалга ошираверамиз!

Азиз ўртоқлар! Бўлажак сайловда сизлар, Москва шаҳридаги Бауман районининг сайловчилари барча совет сайловчилари қатори коммунистлар билан партиясизлар блоки депутатликка номзод қилиб кўрсатган айрим кишилар учунгина овоз бермайсизлар, аслида шу блокнинг сиёсий платформаси ҳам овозга қўйилади. Партия XXIV съездининг мамлакатимиз қудратини янада мустаҳкамлаш, совет халқи фаровонлиги ва маданиятини ошириш, совет жамиятини янада жипслаштириш ва социалистик демократияни ривожлантириш, тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун курашнинг аниқ йўлини белгилаб берган съезднинг қарорлари шу платформага асос қилиб олинган. Сайлов партиямиз йўлини бутун халқ маъқуллаётганлигини тўла-тўкис исботлайди деб умид билдиришга ижозат бергайсизлар.

Сўзимнинг охирида ишонч билдирганлигингиз учун сизларга яна бир бор ташаккур айтмоқчиман. Бутун меҳнат ҳаётим давомида бўлганидек, бундан буён ҳам бутун кучимни коммунизм ишига, халқ ишига сарфлайман деб ишонтиришга ижозат бергайсизлар. Коммунист бўлганлигим учун ҳам менинг бундан бошқа манфаатларим, бундан бошқа мақсадларим йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас.

Яшасин партия билан халқнинг бузилмас бирлиги!

Яшасин улуғ социалистик Ватанимиз!

Яшасин бутун дунёда тинчлик!

Яшасин коммунизм!

(Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва бир неча бор гулдурос, давомли қарсаклар билан бўлиниб турди).

* * *

Сайловчиларнинг ўртоқ Л. И. Брежнев билан учрашуви партия билан халқнинг бузилмас бирлигини, пойтахт меҳнаткашлари партиямизнинг ички ва ташқи сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганлигини, москваликларнинг КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун астойдил ҳаракат қилаётганликларини кўрсатувчи ёрқин намойишига айланди.

(ТАСС).

ҒЎЗА СУВГА ҚОНСИН ● КУЛЬТИВАЦИЯ СИФАТЛИ БЎЛСИН ● ҲАШАРОТ ВА ЎТГА ҚАРШИ КУРАШНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК!

ОҚҚЎРҒОН районидаги «Москва» колхозида ғўзага ишлов бериш ҳар томонлама қизғин олиб борилмоқда. Айниқса бу ишларда сувчилар ғайрат кўрсатишмоқда. Суратда: биринчи бригаданинг сувчиси Зайнун Саинмқулов ғўзаларга сув тарамоқда.

А. Абалян фотоси.

МАЖБУРИЯТ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛЯПТИ?

Бўка районидаги колхоз-совхозлар КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш ниятида бу йил юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилганлар. Шу мақсадда улар кўп тадбирларни кўрмоқдалар. Айниқса ҳозиргача қолоқ ҳисобланиб келган чорвачилик соҳасини фойда келтирадиган даражага кўтариш учун астойдил курашмоқдалар.

Мажбурият олиниб иш бошланганига ярим йил ўтиб бормоқда. Ҳалитдан бир қатор колхоз, совхоз чорвадорларининг олган социалистик мажбуриятлари реал эканлиги, чорвачиликка эътибор берилса ундан фойда олиш мумкинлиги яққол сезилмоқда. Чорвачиликка жиддий эътибор берилса бу соҳани шубҳасиз қолоқликдан чиқариш мумкинлигига энди ҳамма тўла ишонч ҳосил қилмоқда.

— Илгари чорвачиликдан зарар кўрсак, ҳа энди бу соҳанинг бўлгани шу-да, ундан фойда келмайди, деб қўя қолинарди. Энди ундай вақтлар ўтиб кетди. Чорвачиликдан фойда олиш мумкинлигини амалда кўрабошладик. 2-3 йил илгари чорвачиликдан биз 30—40 минг сўм зарар кўргандик. Ҳозир бизда чорва хўжалигимизга зарар келтирмайдиган соҳага айланиб бормоқда. Бундан кейин соф фойда олишимизга ишончимиз катта,— дейди Ҳамза номли колхоз раиси Йўлдош Хожиматов.

Дарҳақиқат колхоз чорвадорлари бу йил ҳар сигирдан 1500 ўрнига 1800 литрдан сут соғиб олиш, давлатга 140 тонна сут етказиб бериш мажбуриятини олганлар. Улар ўтган беш ярим ой ичида ярим йиллик планни 135 процент қилиб бажардилар, йиллик сут сотиш планини сентябрда бажариш учун курашмоқдалар. Колхозда ем-хашак базасини мустаҳкамлашга катта эътибор берилмоқда. Хўжаликда беда, маккажўхори экилган ер кенгайиб бораяпти у 460 гектарга етди. Бу ўтган йилга нисбатан 100 гектар кўпдир. Шу кунларда беда иккинчи марта ўриляпти. Маккажўхори культивация қилиб суғориляпти. Кўк бедадан 100 тонна сенаж босиб қўйилди. Арзон ем-хашак етиштиришга шундай эътибор беpиляпти.

Колхозда йиллик тухум тайёрлаш плани 300, пилла тайёрлаш плани 115 процент қилиб адо этилди. 9,6 тонна ўрнига 11 тонна пилла етиштирилди. Р. Алимова, Х. Қулаҳмедов, Б. Валихонова сингари колхозчилар пилла етиштиришда юксак натижаларга эришдилар.

«Октябрь 40 йиллиги» колхози аъзолари ҳам чорвачиликни механизациялашга катта эътибор беришяпти. Сигирлар ҳозир машина билан соғилади. Колхоз чорвадорлари ҳар сигирдан 2000 литрдан сут соғиб олиш учун курашиб, ўтган беш ойда ярим йиллик сут сотиш планини 130 процент адо этдилар.

—Колхозимизда чорвачиликдан ҳам фойда олиняпти. Чунки сигирлар зоти анча яхшиланди. Чорвачиликни механизациялашга жиддий эътибор берилгани туфайли етиштирилаётган сут маҳсулотининг таннархи камайиб бораяпти, —дейди колхоз раиси Юнус Тўлаганов.

Қўшни Тимирязев номли колхоз чорвадорларининг ишлари ҳам чакки эмас. Аввало бу хўжаликда 5 йилдан бери чорвачиликнинг бир тармоғи бўлган пилла тайёрлаш плани бажарилмас эди. Бу йил колхоз пиллакорлари 7700 ўрнига 9500 килограмм пилла топшириб йиллик планни 123 процент бажардилар. Тухум топшириш йиллик плани ҳам ошириб адо этилди, колхозда ярим йиллик сут, жун, тухум сотиш плани тўла ва ошириб бажарилди.

Райондаги бошқа хўжаликларда ҳам бу йил чорвачиликка эътибор анча кучайди. Жумладан, Карл Маркс номли колхозда ҳам чорвачиликни ривожлантириш учун бирмунча ишлар қилинган. Аввало қорамоллар туёғи план бўйича 270 бош ўрнига 295 бошга етказилган. Шу жумладан сигирлар 81 ўрнига 92 бошга етказилган. Моллар, бузоқлар боқилаётган бинолар чакки эмас. Чорвачиликни ривожлантириш учун зарур шароит мавжуд. Чорва молларини ем-хашак билан таъминлаш учун ҳам имконият катта. 100 гектар эски, 45 гектар янги беда, 96 гектар маккажўхори бор. 16 гектар ерга макка билан қўшиб лавлаги экилган. Ҳозир шу 16 гектар ер культивациядан кейин суғорилмоқда.

1967 йилда 27 та ола-қора зотли ғунажин сотиб олинган эди. Ола-Қора зотли сигирлар 25 тага етди. Б уйил шу сигирлардан 7 та бузоқ олинган. Демак колхозда сигирлар зотини яхшилаш, қўлбола, шароитга мослашган зотли сигирлар етиштириш имконияти туғилди. Бироқ бу хўжаликда чорвачиликни ривожлантириш, сут маҳсулотини кўпайтириш учун ҳали анча ишлар қилиниши лозим. Чунки сигир сони пландагидан кўп бўлса ҳам, ҳар бир сигирдан олинаётган сут миқдори кам. Бултур бир сигирдан олинган сут 837 литрдан ошмади. Бу йил эса ҳар сигирдан олинадиган сутни 1000 литрга етказиш учун курашилмоқда. Бу албатта кам.

Колхоз фермасидаги икки сигирни кўриб хайрон қоласиз. Уларнинг бузоқдан сира фарқи йўқ. Яна фермада бир неча қари сигирлар ҳам боғлиқлик турипти. Сонда бору, салмоқда йўқ, бундай сигирлар колхозга қандай фойда келтириши мумкин? Карл Маркс номли колхозда бу проблемани ҳал қилмай; қари, ёш бўлса ҳам бузоққа ўхшаган кичкина, елинсиз сигирлар ўрнини зотли моллар билан тўлдирмай туриб чорвачиликдан фойда оламан деб уриниш беҳуда бўлиб чиқади.

Сўнгра, катта оғилхонада боғланиб турган моллар тракторда сув ташиб суғориляпти. Кўриниб туриптики, ҳали бу ерда автопайка ҳам йўқ. Ҳозир сут товар фермасининг атрофи темир панжара билан ўраляпти. Бу яхши. Лекин олдин автопайка қилиш маъқул эмасмиди, деган савол туғилади.

Район хўжаликларида қувончли хабарлар билан бирга ҳали кишининг кўнгли тўлмайдиган шунақа ишлар ҳам бор. Олинган социалистик мажбуриятларни тўла-тўкис бажариш учун ҳали анчагина проблемаларни ҳал қилиш, шу ҳақда бош қотириш лозим. Бу райондаги кўп хўжаликлар чорва озуқа базасини мустаҳкамлаш учун экин майдонлари бир мунча кенгайтирилди, маккажўхори билан беда, маккажўхори билан лавлаги, ёки суданкани аралаштириб экиш кенг расим бўлди. Аммо айрим хўжаликларда озуқабоп ўсимликларнинг парвариши етарли бўлмаяпти. Фрунзе номли колхозда 12 гектар ерга маккажўхори билан лавлаги экилган. Лекин бу ерда маккажўхори бору, лавлаги йўқ. «Партия XIX съезди» колхозида маккажўхори билан лавлаги яхши униб чиққан. Лекин уни культивация қилиш, суғориш кечикмоқда.

Бўкаликлар ўзлари олган социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажаришлари учун қайд этилган камчиликларни тезда бартараф этишлари лозим.

Б. ХАЛИЛОВ.
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

Ёзнинг иссиқ кунлари бошланди. Далаларга чиқсангиз, боғларда, ғаллазор, адрларда бўлсангиз, деҳқон меҳнатининг дастлабки натижаларини кўриб қувонасиз. Пахтазорлар чиройи ўзгача бўлиб кетган, боғлар кўркам, ғаллазорлар олтин тусга кириб бормоқда. Пахтакор ва ғаллакор, боғбон ва чорвадорнинг ният-мақсади битта — тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йили баракали бўлсин, она-Ватан қишлоқ хўжалик меҳнаткашларидан кўп ва сифатли маҳсулот қабул қилиб олсин!

Ана шу мақсадга эришиш учун астойдил ишлаётган областимиз пахтакорларининг бу йилги социалистик мажбуриятлари юксак. Улар Ватан хирмонига 400.000 тонна «оқ олтин ҳадя этиш иштиёқида эрта кўкламдан фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Улар ана шундай катта мажбуриятни қабул қилганларида унинг бажарилишига ишончлари комил эди. Чунки азамат пахтакорларимиз ўтган йили фидокорона меҳнат қилиб, мамлакатга 380 минг тонна пахта етказиб бера олган эдилар. Кучли техникага эга бўлган, мўл ҳосил етиштириш сирларини мукаммал эгаллаган, аҳил ва меҳнатсевар колхозчилар, совхозларнинг ишчилари ва азамат механизаторлар ана шу юксак мажбуриятни албатта бажарамиз, сўзимизнинг устидан чиқамиз деб шу кунларда поёнсиз пахта далаларида тер тўкиб меҳнат қилаётирлар.

Ҳозирги пайтда катта-катта майдонларда ғўзанинг нормал ривожланаётганлиги, кун сайин шонасига-шона қўшиб деҳқон қалбини қувонтираётганлиги эрта кўкламдаги фидокорона меҳнатларининг натижасидир. Бу йил областдаги колхоз ва совхозлар чигит экишни қисқа муддатда, эрта ҳамда сифатли қилиб ўтказдилар. Демак, унинг экини эртаги бўлиши ва ҳосили барвақт пишиб етилиши керак. Бунга эришмоқ учун ҳозирги кунда ҳар бир киши — ёшу қари, эру аёл меҳнат намуналарини кўрсатиши, берилган нормаларни ошириб бажариш учун курашиши керак.

Шу кунларда Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» совхози, Янгийўл районидаги «Ленинизм», Ўрта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли, Юқори Чирчиқ районидаги «Правда», Пискент районидаги «Гулистон» колхозлари ва бошқа хўжаликлар даласига борсангиз колхозчи ва совхоз ишчиларининг фидокорона меҳнати туфайли барқ уриб ўсаётган ғўзаларини кўриб хурсанд бўласиз. Буларнинг ҳаммаси албатта қувончли.

Лекин ҳали кўпгина далаларда ўсиш ва ривожланиш жиҳатидан кўнгилни қаноатлантирмайдиган, ўт босиб ўсишдан қолаётган, вақтида суғорилмаганлиги сабабли нимжон бўлиб ўсаётган ғўзаларни кўрасиз. Янгийўл районида ғўзаларнинг ривожланиши асосан ёмон эмас. Аммо баъзи далалар ҳали ҳам ўтдан тозаланмаган, пилла тайёрлаш планини бажаргандан кейин ҳам ғўза парвариши ишларига ишчи кучлари тўла сафарбар этилмаётир. Бундай аҳволни Ўрта Чирчиқ районидаги айрим хўжаликларда ҳам кўриш мумкин.

Деҳқонлар ғўзани ёш вақтида бегона ўт эзиб қўйса унинг ривожланиши ва ҳосил тугиши қониқарли бўлмаслигини яхши биладилар. Шундай экан, ғўзалар айни ўсиб, ривожланадиган шу кунларда унинг озиғига бегона ўт шерик бўлмаслиги зарур.

Областимиз меҳнаткашлари, шу жумладан қишлоқ хўжалик аҳли бу йил ўз зиммаларига катта мажбуриятлар олдилар. Бу марказий матбуотда ҳам эълон қилинди. Олинган социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш ҳар биримизнинг жонажон ишимиз бўлиши, бунинг учун тер тўкиб меҳнат қилишимиз, ташаббус кўрсатишимиз, пахтакорлик касбимизни улуғлашимиз керак. Социалистик мажбуриятнинг ошириб бажарилиши ҳозирги кундаги меҳнатимизга боғлиқ. Июнь ойи давомида ғўзаларни бир текис шоналатиб ва гулга киритиб олсак, ҳосил мўл бўлади ва пахта эрта пишиб етилади. Бунинг учун чопиқ ва культивацияни, озиқлантириш ва суғоришни сифатли ўтказайлик. Бирор туп ғўзани ҳам ўтга ва ҳашаротга олдирмайлик. Чигитни эрта экиб олган эканмиз, ғўза ҳам эртаги бўлиб етилсин, пахтани барвақт пишишини таъминлайлик.

Маҳаллий партия ва совет ташкилотлари далада ишлаётганлар учун барча шароитларни яратиб беришлари зарур. Дала шийпонлари колхозчи ва совхоз ишчиларининг ҳақиқий дам оладиган жойларига айлантирилсин. Дала шийпонларида кундалик газета ва журналларнинг янги сонлари бўлиши, иссиқ овқатлар ташкил этилиши деҳқонларнинг унумли меҳнат қилишида катта роль ўйнайди. Ғўза парваришида қатнашаётган болали аёлларнинг унумли меҳнат қилишлари учун боғчалар ва яслилар намунали ишлаб турсин.

Ғўза парвариши кун сайин қизғин тус олаётган ҳозирги пайтда механизатор ва сувчиларнинг роли каттадир. Тракторларнинг унумли ва тўхтовсиз ишлашига эришиш учун аввало механизаторга барча шароит яратиб берилган бўлиши керак. Шунингдек, кунлар исиб, ғўзалар айни ўсиб ривожланишга кирган ҳозирги пайтда уларни сувга қондириш — сувчиларнинг моҳирлик билан ишлашига боғлиқ. Суғоришни кеча-кундуз ўтказиш тадбирларини кўрайлик. Ғўзани суғоришда намуна кўрсатаётган пешқадам сувчилар тажрибасини кенг ёйиш билан бирга уларнинг янада яхши ишлашлари учун аввало қулай шароит яратиб берайлик. Сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш, унинг исроф бўлишига, карталар пайновини сув эзиб юборишига йўл қўймайлик.

Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида областимиз пахтакорлари 400.000 тонна пахта етказиб бериш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилган эканлар, бунинг учун шу кунларда янада ғайрат кўрсатайлик. Июнь ойи давомида ғўзаларни мўлжалдаги даражада ривожланишига эришайлик. Ўсишдан ва ривожланишдан орқада қолаётган ғўзаларни тезроқ яхши ғўзаларга етказиб олайлик. Бирор далада ҳам ўт босган ғўза бўлмасин.

КПСС XXIV съезди қарорларидан руҳланган ва ана шу қарорларда кўрсатилган вазифаларни шараф билан бажариш учун курашаётган пахтакорлар янада ғайрат кўрсатадилар, она-Ватан олдидаги мажбуриятларини шараф билан бажарадилар. Бунинг учун пахтакорларда барча имкониятлар, шароитлар бор.

МЎЛ ҲОСИЛ УЧУН

Оққўрғон районидаги илғор хўжалик — Ленин номли колхознинг Мария Ким бошлиқ бригада деҳқонлари КПСС XXIV съезди қарорларидан илҳомланиб, самарали меҳнат қилмоқдалар.

— Бу йил чигитни барвақт экиб олишга эришдик,—дейди моҳир пахтакор Мария Ким.— Шунинг учун ҳам ғўзаларимиз дуркун, авжи яхши. Ҳозирги кунда ғўзага ишлов беришни давом эттириб, озиқлантириш, суғориш ишларини кўнгилдагидек олиб бориш учун ҳамма тадбирларни кўряпмиз.

Ўз имкониятларини ҳисоблаб чиққан марду-майдон деҳқонлар яқинда янги мажбурият қабул қилдилар. Пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 33 центнерга, каноп ҳосилдорлиги 200 центнерга етказилади.

Ҳ. АҲМЕДОВ.

МИРИШКОР СУВЧИЛАР

Сайфиддин Охунов Бекобод районидаги Дзержинский номли колхозда бригада бошлиғи бўлиб ишлайди. У раҳбарлик қилаётган бригаданинг 108 гектар ердаги ғўзаси яхши парвариш қилинмоқда. Отамурод Муродбеков, Мираҳмад Отабеков сингари механизаторлар, Назокат Хожиева, Латофат Отабоева, Адолат Муродбекова сингари колхозчилар ғўза парваришида пешқадамлик қилмоқдалар.

Бригадада ғўзани узунасига, кўндалангига культивация қилиш, ғўза, чопиғи, ёввойи ўтга қарши кураш ва ғўзани озиқлантириш ишлари агротехника қоидаларига амал қилинган ҳолда олиб борилялти.

Ҳозир ғўза сувга қондирилмоқда. Бу ишни тажрибали кекса сувчи Аҳмад ака Охунов бошчилигида Ҳамид Хожиев, Умарқул Суванов, Шарифхўжа Орипов сингари ёш сувчилар бажаришмоқда.

Р. ТОЖИҚУЛОВ.

ИЛҒОРЛАРГА КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети районлар, колхозлар, совхозларнинг давлатга сабзавот, картошка топшириш ва тайёрлаш, шунингдек райпишчеторгларнинг маҳсулот тайёрлаш ва аҳолига сотишнинг 1971 йил I июнигача бўлган ишлари натижаларини кўриб чиқиб, қарор қилдилар.

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи **Калинин районига** (район партия комитетининг биринчи секретари **М. Камолов**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Тошхўжаев**, район комсомол комитетининг секретари **Ҳ. Ҳамидов**, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари тайёрлаш ва сифатини текшириш район бош давлат инспектори **Э. Халилов** ўртоқлар) берилди. Бу район май ойида белгиланган шартномалардаги сабзавотларни ассортиментлар бўйича давлатга топшириш планини 119 процент, картошка топшириш планини 320 процент бажаришга эришган.

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Калинин районидаги **Охунбобоев** номли колхозга (колхоз раиси **З. Жалилов**, партия ташкилотининг секретари **Ҳ. Ҳакимов**, бош агрономи **И. Эшонов** ўртоқлар) берилди. Бу колхоз май ойида белгиланган шартномадаги сабзавотларни ассортиментлар бўйича давлатга сотиш планини 770 процент бажарган ҳамда планда кўзда тутилмаган ҳолда 304 тонна картошка топширишга эришган.

Ўзбекистон КП область комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Калинин районидаги **Оржоникидзе** номли **колхозга** (колхоз раиси **С. Жўраев**, партия ташкилотининг секретари **Э. Раҳимов**, бош агрономи **Р. Юсупов** ўртоқлар) берилди. Бу колхоз май ойида белгиланган шартномалардаги сабзавотларни ассортиментлар бўйича давлатга сотиш планини 500 процент бажарган.

Ўзбекистон КП область комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Тошкент шаҳридаги **Киров райпишчеторгига** (директор вазифасини бажарувчи **Л. Чечельницкий**, партия ташкилотининг секретари **М. Комилов** ўртоқлар) берилди. Бу райпишчеторг бир ойлик сабзавот тайёрлаш ва аҳолига сотиш планини **127,8 процент бажаришга** эришган.

АҲОЛИ МАМНУН

Пойтахтнинг Фарҳод кўчасида ўз-ўзига хизмат қиладиган озиқ-овқат магазини фойдаланишга топширилди.

Магазин Венгрия республикасидан келтирилган холодильник ва бошқа ускуналар билан жиҳозланган. Олтинчи «А» сектори, Академическая, Западная, Фурманов кўчалзрида яшовчи аҳоли магазин хизматидан хурсанд.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

КОСМОСНИ ТАДҚИҚ ҚИЛИШ СОҲАСИДА ЯНГИ БОСҚИЧ

ПРАГА. «Руде право» газетаси қуйидагиларни ёзади: «Салют» станцияси космонавтика тарихида алоҳида ўрин олади, чунки бу станция космосдан тинчлик мақсадларида фойдаланиш учун ажойиб истиқболлар очиб беради. Совет космонавтлари ўтказаётган экспериментлар, деб таъкидлайди газета, халқ хўжалигининг кўп тармоқларини янада ривожлантириш учун жуда катта аҳамиятга эгадир. Совет космик программасининг асосий афзаллиги ҳам ана шунда. Яқин йиллар ичида инсониятга наф келтиришга интилиш — бу программанинг асосий хусусиятидир.

●

СОФИЯ. «Работническо дело» газетасининг редакцион мақоласида бундай дейилади, «Салют» орбитал илмий станциянинг «Восход», «Восток», «Союз» космик кемалари — булар совет ишчилари, космонавтлари ва олимлари муайян тинч мақсадни олдиларига қўйиб бажараётган жуда катта космик программанинг босқичларидир».

«Труд» газетасининг илмий шарҳларида «Салют»га инсониятнинг биринчи «Самовий уйи» деб ном берилди.

●

БЕРЛИН. Германия Демократик Республикасининг газеталари космик системалар «Салют»— «Союз» парвозини кенг ёритиб, бортидаги мутахассислар бошқариб бораётган ана шу биринчи орбитал иншоот космосни бундан буён ўзлаштириш йўлида муҳим роль ўйнайди, деб таъкидламоқдалар.

УЛАН-БАТОР. «Унэн» газетасининг космосдаги янги совет муваффақиятига бағишланган шарҳларида айтиладики, «Салют» орбитал космик станциясидан фойдаланиш тадқиқотчиларнинг космик жисмларга яқинлашишларига ва космик фазони бевосита шу муҳитнинг ўзида ўрганишларига имкон беради, «Союз-11» космик кемасининг учиши, дейилади газетанинг шарҳида, халқ хўжалик мақсадлари учун Ер атрофидаги фазодан фойдаланиш йўлида қўйилган социалистик жамиятнинг илмий-техникавий имкониятлари чексиз эканлигидан далолат бераётган муҳим қадам бўлди.

●

ПАРИЖ. «Пари-жур» газетаси Москвадан олинган ҳабарларни «космик бўстонда ҳамма иш яхши боряпти», деган сарлавҳа остида босиб чиқарди. Космонавтлар, деб ёзади газета, «космосдан туриб чинакам телеэшиттириш» олиб бордилар.

●

ВАШИНГТОН. «Вашингтон ивнинг стар» газетаси «Союз-11» кемаси «Салют» космик станцияси билан туташтирилганлигига ва жаҳонда биринчи бўлиб учувчи бошқараётган орбитал илмий станция яратилганлигига «Совет Иттифоқининг олға томон қўйган жуда катта қадами» деб баҳо берди. Бу иш, деб ёзади газета, «Совет фани ва техникасининг тантанаси бўлди, планетамиз сирларини очиш, космик фазода узоқ вақт учишга одамнинг бардош бериш қобилиятини билиб олиш имкониятини беради».(ТАСС 9 июнь).

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ҚОҲИРА, 10 июнь. (ТАСС). Бирлашган Араб Республикасининг президенти Анвар Садат Қоҳира радиоси ва телевидениеси орқали гапириб айтдики, Исроилнинг 1967 йил июнь ойида қилган агрессияси вақтида босиб олинган араб территорияларининг ҳаммаси озод қилинмагунча ва фаластинлик араб халқининг қонуний ҳуқуқлари ҳимоя қилиниши таъминланмагунча миср халқи осойишта яшаб меҳнат қилолмайди.

Американинг Исроилга ҳарбий ва молиявий ёрдам беришни давом эттираётганлиги араб территорияларини оккупация қилиб туришда ва суверен араб давлатларига қарши қилинаётган агрессияда АҚШнинг қатнашуви демакдир, деб президент яна уқтириб ўтди. «Биз,—деди президент, — «Яқин Шарқда кучларнинг мувозанати деб аталган принципнинг муаллифи АҚШнинг ўзи эканлигини унутганимиз йўқ, шу принципга мувофиқ АҚШ Исроилга унинг араблар устидан ҳарбий устун бўлишини таъминлаши учун зарур бўлган ҳамма нарсани бериб турибди. Бу принципни биз қатъиян рад этамиз».

ҲУКУМАТ вакилларининг ўтказаётган репрессияларига қарамасдан Австралияда омманинг урушга қарши ҳаракат тўлқини ҳануз тўхтамаётир. Суратда: Мельбурн шаҳар полицияси ходимлари ёшлар намойиши қатнашчиларидан бирини полиция машинаси томон судраб кетмоқдалар.

(ТАСС фотохроникаси).

АМЕРИКА «ТУРИСТЛАРИ» ҚЎЛГА ТУШДИ

ГАВАНА, 11 июнь, (ТАСС). Мамлакатнинг территориал сувларига қонунга хилоф равишда кириб келган иккита Америка яхтасининг экипажини Куба ҳукумати судга беришга қарор қилди.

Биринчи яхта Кайо-Мегано районида (Лас-Вильяс Вилояти) Куба сувларига кирган эди. Яхтани ҳайдаб келган одам қирғоқнинг ўзидаёқ қамоққа олинган эди. У Кубага «Тасодифий» равишда келиб қолганлигини айтди. Кучли радио алоқа воситалари билан таъминланган иккинчи яхта Крус Бруни районида (Орьенте вилояти) Куба соҳилига келиб тўхтаган эди. Унинг тўрт нафар америкаликдан иборат бўлган экипажи соҳилнинг ўзидаёқ ушлаб олинди.

Шу беш кишининг ҳаммаси Кубанинг территориал сувлари чегарасини бузган, деб айбланди.

8 июнда Вита порти районида Американинг ўзиюрар бир баржаси ушлаб олинди. Кема экипажи «машина бузилиб қолган эди» деб баҳона қилди. Территориал сувлар чегараси бу районда қандай шароитда бузилганлиги текширилмоқда.

ТЕЛЬ-АВИВДАГИ ЯНГИ МУСТАМЛАКАЧИЛАР

ВАШИНГТОН. 11 июнь. ТАСС мухбири **В. Чернишев** хабар беради:

Исроил оккупациячилари босиб олинган араб ерларини тез суръатлар билан ўзлаштириб, мустамлакага айлантирмоқдалар. «Вашингтон дейли ньюс» газетасининг берган хабарига қараганда, Исроил Мисрдан тортиб олинган муҳим стратегия нуқтаси—Шарм Аш-Шайхга бориладиган тош йўл қурмоқда, Суриядан босиб олинган Жўлан адирларида завод бино қилмоқда.

ГЕНЕРАЛНИ ЭСЛАБ...

ПОЛЯК ЖУРНАЛИСТИ ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

Шинамгина хонада журналист Ҳамид Тожибоев билан қотмадан келган, кўзойнакли бир киши гаплашиб ўтиришарди.

— Танишинг, польшалик ҳамкасбимиз Владислав Латушинский, — деди Ҳамид Тожибоев.

Суҳбатимиз тезда самимий тус олди.

Владислав Латушинский Польшада чиқадиган «Поморский» газетасининг редактори бўлиб, ҳарбий темаларда бирнеча йиллардан бери қалам тебратиб келаётганини айтди.

Унинг республикамизга қадам ранжида қилишдан мақсади — ўзбек халқининг асл фарзанди, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, гвардиячи генерал майор Собир Раҳимов туғилиб ўсган жойларни зиёрат қилиш, кишилар билан генерал ҳақида суҳбатлашиш экан.

— Польша халқи, Грудёнз аҳолиси ўзбек ўғлони генерал Собир Раҳимовни, у бошлиқ 37-гвардиячи дивизия жангчиларини бир умрга ёдда сақлайдилар, — дейди Владислав.

— Нима учун Грудёнз деяпсиз, ахир Собир ака бошлиқ дивизия фашистларга Грауденц шаҳрида қирғин келтирган-ку, — дедим.

Владислав эътироз билдирди:

— Фашистлар Грудёнзни босиб олгандан сўнг, шаҳарни ўзларича Грауденц, деб атаганлар. Ана шу шаҳар учун, мен туғилиб ўсган қишлоқ учун бўлган шиддатли жангларда Собир Раҳимов қаҳрамонона ҳалок бўлган. Матонатли ўзбек халқига, умуман баҳодир совет халқига муҳаббатимиз чексиз. Грудёнз шаҳрининг 6 яшардан 60 яшаригача Собир Раҳимовни ўз ота ва акаларидек ҳурмат қиладилар. Маълумки, фашист жаллодлари ўша пайтда шаҳримизнинг учдан икки қисмини шикастладилар. Аҳолини ваҳшиёна қийнаб, кўпларни ўлим чангалига ташладилар.

— Ана шу бегуноҳ тўкилган қон учун, она ва ота дийдорига тўймай куйдирилган гўдаклар учун, фарёд чекиб азиз жигаргўшаларидан айрилган оналар учун ўч олиш, уларни Польша еридан улоқтириб ташлашда генерал бошлиқ 37-гвардиячи дивизия жангчилари алоҳида жасорат кўрсатдилар, — давом этди поляк журналисти. — Мен шулар ҳақида, уларнинг қаҳрамонона жанглари тўғрисида юздан ортиқ мақола ёздим. Шаҳардаги 15-мактаб пионерлар дружинасининг номи ҳам Собир Раҳимов номи билан аталади. Польшадаги кўчалардан бирига дивизия номи берилган.

Владислав шуларни гапирар экан, дивизиянинг қаҳрамонона жангларини ҳикоя қилувчи бирнеча фотосуратларни кўрсатди. Уларнинг бирига «Бу ёдгорлик Улуғ Ватан уруши йилларида шаҳримиз озодлиги учун фашистлар билан олишиб, қаҳрамонлик намуналарини кўрсатган жангчилар учун шу ерлик аҳолидан бир умрга эсдалик» деб ёзилган бўлса, иккинчисида «1945 йилнинг 27 январида шаҳримизни фашизмдан озод қилишда қатнашган қаҳрамон жангчиларга шон-шарафлар бўлсин» дейилади.

— Мана бу, — дейди журналист расмларни кўрсатишда давом этиб, — Грудёнз шаҳри яқинидаги Мелуна маҳалласида немис жаллодларини аёвсиз қириб, бир умрга ўчмас из қолдирган 37-гвардиячи дивизия жангчилари учун ўрнатилган ёдгорлик. Гўзал Грудёнз шаҳрига ўрнатилган ёдгорликлар ансамбли доимо зиёратчилар билан гавжум. Байрам кунлари ўтадиган учрашув ва митинглар ҳам шу ерда бўлади. **(Ўнгдаги сурат).**

Суҳбатимиз устига самарқандлик меҳмонимиз, генерал армиясида хизмат қилиб, у билан бирнеча бор мулоқотда бўлган Аҳрор ака Нарзиқулов келиб қолдилар.

— Мен, — дейди Аҳрор ака — ана шу дивизия сафида 1944 йилнинг бошларидан то гитлерчилар тор-тор этилишига қадар жанговар сафдошларим билан бирга бўлдим. Дивизиямиз ҳал қилувчи жангларда қатнашаётган пайтда Собир ака билан бирнеча бор учрашишга тўғри келди.

Генерал Раҳимов қўмондонлигида Польшани озод қилиш учун, айниқса, Ғарбий Буг, Нарев ва Одер дарёларини кечиб ўтиш вақтида олиб борилган жанглар оғир ва шиддатли бўлган. Грудёнз шаҳри қалъасини эгаллаш учун Висла дарёси соҳилларида гвардиячи раҳимовчилар қирқ кечаю-қирқ кундуз душман билан олишдик. Мустаҳкам қалъа деворларини портлатишга муваффақ бўлиб, жасур командиримиз етакчилигида биринчилар қатори шаҳарга кириб бордик.

1945 йилнинг баҳор пайтида дивизиямиз Данциг шаҳрига яқинлашди. Ўша кунлардаги учрашувим генерал билан охирги учрашувим бўлди.

Жанг борган сайин авжига минаверди. Шу аснода генерал бруствер устига чиқиб, жанг майдонини диққат билан кузата бошлади. Кейин батальон командири, майор Василий Коняев ва менга жиддий қиёфада тикилганича деди: «Нега тўхтаб қолдингиз, фашистларни янчиб ташлаш учун батальонингизга нима етишмайди?».

Ҳужумга ўтиш учун буйруқ берар экан, «Ватан учун, душман томон олға!» дея унинг ўзи жангга ташланди. Олдинда югуриб бораётган жангчилар орасида биз унинг барваста қоматини кўрдик.

Ана шу жангда Собир Раҳимов оғир ярадор бўлди. Кўпгина китоблар, очерклар ва хотираларда ҳанузгача қадар генерал Раҳимовнинг ҳалок бўлиши аниқ тасвирланмаган. 37-гвардиячи дивизия ва хусусан ўша жангда ёнма-ён бўлган бизнинг батальонимиз жангчилари генерал Раҳимов кузатиш пункти ёнида эмас, балки жанг майдонида оғир ярадор бўлганлигини яхши биладилар. Ҳамма севган ва ҳурмат қилган дивизия командиримиз ўт ичида, душман билан юзма-юз ҳалок бўлган.

Владислав Аҳрор аканинг эсдаликларини тинглаб беҳиҳоя хурсанд бўлди, унга миннатдорчилик билдирди. Шунингдек, Владислав Латушинский билан бўлган суҳбатимиз натижасида биз ҳам халқимиз ғурури генерал Раҳимов ҳақида кўпгина янги нарсаларни билиб олдик.

Рўзмат МАДАТОВ.

АНГРЕН ЯНГИЛИКЛАРИ

ГЕОЛОГ НОМИДАГИ КЎЧА

Шаҳарнинг янги бунёд этилган микрорайонларидаги кўчаларнинг бирига Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган геолог Дмитрий Михайлов Богданович номи берилди. Д. М. Богданович шаҳар янги ташкил топган кезларда йирик кўмир конлари ва бошқа хил маъдан конларини аниқлашда қатнашган эди. Хизматлари учун партия ва ҳукуматимиз уни Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат белгиси» орденлари билан мукофотлаган эди. Марҳум геолог номига қўйилган кўча келажакда шаҳарнинг обод проспектларидан бирига айланди.

Ўринбосарлар

3-техника билим юртини тамомлаган 120 йигит-қиз ишлаб чиқаришга йўлланма олди. Улар шаҳарнинг турли корхоналарида слесарь газ электр пайвандчи бўлиб ишлайдилар. Бир группа ёшлар эса республикамизнинг бошқа шаҳарларида ўз меҳнат фаолиятларини бошлайдилар.

Энергетиклар профилакторийси

Шаҳар чеккасидаги баҳаво жойда энергетиклар профилакторийси иш бошлади. Бу ерда ҳар ойда 25—30 киши ўз саломатлигини мустаҳкамлаб олади.

Профилакторий замонавий медицина ускуналари билан жиҳозланган. Турли хил даволаш кабинетларига эга. Тажрибали врачлар ишчилар соғлиғи устида қайғурмоқдалар.

Ф. ПЕТРОВ.

Спорт

ЯНА МАҒЛУБИЯТ

Бокуда «Пахтакор» футболчилари «Нефтчи» командасидан 0:2 ҳисобида енгилдилар. «Нефтчи»нинг шиддатли ҳужумлари ҳимоячиларимизни шошириб қўйди. Майдон эгалари учинчи минутдаёқ ҳисобни очишди. (Стекольников). Сўнгра Смольников Любарцев дарвозасига иккинчи тўпни киритади. Ўйиннинг иккинчи бўлимида пахтакорчилар ҳар қанча уринсалар ҳам мағлубиятдан қутула олмадилар. Абдураимов танаффусгача жароҳатланиб чиқиб кетган эди. Унинг ўрнига тушган Леоновнинг зарбасини, Исоқовнинг штраф тўпини «Нефтчи» дарвозабони Крамаренко моҳирлик билан қайтариб қолди. Тошкентликлар дарвозасини биринчи марта қўриқлаган Александр Говоров дуруст ўйин кўрсатди. «Нефтчи» учрашув охирларида ҳисобни ошириши мумкин эди. Лекин В. Гажиев 11 метрлик белгидан тепган тўп мўлжалга бормади. Бокуликлар бу ғалабадан сўнг турнир жадвалида учинчи ўринга кўтарилдилар.

Шу куни Москва спартакчилари «Карпати»ни қабул қилиб, 3:0 ҳисобида ютуққа эришдилар.

«Пахтакор» навбатдаги учрашувни 20 июнь куни ўз майдонида Минск динамочилари билан ўтказади.

«ПОЛИТОТДЕЛ» ЮТДИ

Мамлакат чемпионатининг 9 июнда бўлган мусобақасида политотделликлар Фарғона шаҳрида «Нефтяник»ни 1:0 ҳисобида енгдилар. Турнирда муваффақиятли қатнашаётган «Янгиер» эса ўз майдонида Жамбулнинг «Олатов» командасига шу ҳисобда ютқазиб қўйди. «Зарафшон» — «Металлург» (Чимкент) —1:1.

ПОЕЗДДА

(ШАХМАТ ЮМОРИ)

Яқинда командировкага борган эдим. Купега кириб ўтирдиму, қўлимга газета олдим. Рўпарамдаги қиз негадир менга тикилиб қолди. Яна кулиб-кулиб қўйгани ортиқча.

— Мен сизни танийман! — дейди.— Сизчи? Кимлигимни эсладингизми?

«Э, каллаварам,— ўйлардим, —бу шаҳло кўзларни кўрган бўлсанг-у, қачон ва қаердалигини эслайолмасанг, кунинг шуда!»

— Мастер бўлган эмишсиз-а? Сеансларингиз эсимда. Қурбон қилишни жудаям севардингиз! Лекин сиз қурбон қилдингизми, иш ҳунук бўлиши муқаррар эканини ҳамма биларди.

Қанақа сеанслар? Қанақа қурбонлар?? Бизнинг купедаги ҳамроҳларимиз — қизил пижамалик икки киши гапимизга қулоқ сола бошлашди... Улар нима деб ўйлашади энди мени?

Бироқ қизнинг жағи тинмасди:

— Зап филга айланишларингиз бор эди-да! Эсингиздами? Ўшанда биз ҳанг-манг бўлиб қолардик.

Сира ақлга тўғри келмайдиган гаплар-ку бу! Мени ким деб ўйлаяпти бу қиз? Балки «у хиди»дандир? Бир қайнови ичидамикин-а? Эсизгина... Кўзларини қаранг!

— Филга дедингизми?

— Ҳа-да! Наҳотки, унутган бўлсангиз? Қора филга.

— Тушунарли!

Шу пайт юқоридан йўғон товуш эшитилди:

— Уста, икки фил икки отдан кучлироқ бўлади, дейишади шу тўғрими?

Роса қўлга тушибманку, бу ердагиларнинг ҳаммаси ҳам бир-биридан қолишмайди-я! Гап аштдан даштга кўчяптими? Кўзлариям бежо, бекорга пижамалари бир хилда қизил бўлармиди? Буларни етаклаб юрган киши қаерда ўзи?

— Ф... Ф... Филларнинг олдида отларга йўл бўлсин! Филларнинг ахир хартуми ҳам, иннакейин, хаҳ отинг қурғур узун дандони ҳам бўлади. Уёғи ўзингизга маълум-ку!

— Ҳазилкашлик ҳам эви биланда, уста! — деди қизил пижамаликлардан бири оғриниброқ.

Шу орада қиз гапни илиб кетди:

— Вилкадан мен жуда қўрқардим, эсингиздадир! У гаплар ўтиб кетди. Энди вилкага ўзим илинтираяпман. Бу усул менга жудаям қўл келяпти!

Кўзим столдаги иккита вилкага тушиб қолдику! Аста чемоданни олиб, қуён бўлиш фикрига тушиб қолдим.

— Вилка—ҳазилакам нарса эмас! — дедим чемоданга қўл узатарканман, қиздан кўз узмай.

У бўлса менга қандайдир бир журнални узатди.

— Ёрдамингизга муҳтожман, —деди,— уч кундан буён қийналаман, аммо жавобини топа олмаяпман! Мана, қаранг.

Очилган журнал саҳифасида.. шахмат диаграммаси турарди! Тагига: «Икки юришда мот» деб ёзиб қўйилибди. Тентак! Каллаварам! Ўзим «у хилидан» экан-

ман-ку. Уйнашни-ку билмайман, лекин «мастер», «сеанслар», «филлар», «вилка» деган сўзларнинг бариси шахматдан олинганлигига фаҳм ишлатсам бўларди-ку! Энди қанақа йўл топсам экан-а? Ким деб ўйлайди, бу қиз мени энди? Хўш? Коля билан Верани сўраганда, бир синфда ўқиган эдик, деганда танийман деб айтдим. Шундан кейин ҳам у хилидан» бўлмайинми?

— Бу жуда жўн масала дедим.— Уни ечиш бир зумлик иш. Лекин айбга буюрмайсиз, манзилимга келиб қолдим-тушишим керак. Жавобини эса юбораман, албатта юбораман. Қаерга юборишимни айтсангиз бас!

Адресни ҳам олдим.

Энди менга энг кераги — масаланинг жавоби. Ёрдамингизга муҳтожман, шахматчи дўстлар!

И. КУБАРЬ.
Русчадан М. Муҳитдинов таржимаси.

ОМАДИНГИЗ КЕЛСИН

Бутуниттифоқ бадиий фонд томонидан чиқарилган IV лотерея билетларини сотиш бошланди. Билетларга гўзал водийлар, ажойиб манзаралар кўриниши мўйқаламга олинган паннолар, замондошларимиз сиймоси туширилган портретлар, турли хил кулолчилик ва зеб-зийнат буюмлари ютишингиз мумкин. Бундан ташқари Болгария, Венгрия, Польша каби мамлакатларга туристик йўлланмалар ҳам чиқиши мумкин.

Лотерея билетлари «Союзпечать»нинг барча савдо тармоқларида сотилаяпти. Билетларни сотиб олиб бахтингизни синаб кўринг. Омадингиз келиб қолса ажаб эмас.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
«Союзпечать» бошқармасининг бўлим мудири.

40 ЭГИЗАК

4-«Оҳангарон» совхози чорвадорлари КПСС XXIV съезди қарорларидан руҳланиб, бу йил 1972 бош қўзи олишга аҳд қилган эдилар. Моҳир чўпонларнинг фидокорона меҳнати туфайли ҳозиргача совхозда 1998 бош соғлом қўзи олинди. Айниқса чўпон Мирзааҳмад Масалиев бу йил катта ғалабага эришди. У ўз боқимидаги 255 бош совлиқдан пландаги 230 ўрнига 296 бош қўзи олди. У боқиб тарбиялаган 40 бош совлиқ эгизак туғди.

Т. ШЕРАЛИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.50 — **Кўрсатувлар программаси**, 9.55 — **«Ажойиб сеҳргар»**. **Бадиий фильм** (ўзбек тилида).

11.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатувлар программаси**, 18.00 — **«Ахборот» информацион программаси**, (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.10 — **Ўқувчилар учун «Сенинг тенгдошларинг»**, 18.40 — **«Эртага — иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советлари, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига сайловлар куни**, 19.00 — **«Гуллар табассуми». Лирик концерт**, 19.40 — **«Ахборот» информацион программаси**, 19.55 — **Кўрсатувлар программаси.**

20.00 — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.15 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **Мақом кечаси**, 20.40 — **Дам олиш маршрутлари бўйлаб**, 21.00 — **«Мўжизалар маскани». Цирк программаси**, 21.40 — **«Москва — Генуя». Бадиий фильм.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.15 дан — **Душанба кўрсатади.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Асосий зарба (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 ярим, кундуз 2, 4 ярим, кечқурун соат 7 ва 9.15 минутда).

Ёқимтой жаноб «Р» — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (эрталаб соат 11 ва кундуз 1 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6, 8.20 минутда). «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 2 ва 4 да).

Хайр дўстлар! — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кеч соат 8.45 ва 10 яримда), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, 11.40 минутда ва кеч соат 10 да), «ВОСТОК» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 2 ва 4 да).

Катта сайр (2 серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 2 яримда), «ЧАЙКА» (кеч соат 6 ярим ва 9 да).

Том Жонс (2 серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 5 ва кеч соат 8 да), «МОСКВА» (кундуз соат 2 ярим, 5 ва кеч соат 7, 9 яримда).

Ҳамраз (2 серия) — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12 ва 3 да).

Утган кунлар (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 2 ярим, 3.20 минут,5 ва кеч соат 8.20 минутда).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

18, 19 июнь кеч соат 8 да
20 июнь кундуз соат 1 ва кеч 8 да

УЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИ
ВА АТОҚЛИ ИЖРОЧИЛАР ИШТИРОКИДА

КАТТА КОНЦЕРТ
„ТАБАССУМ ОҚШОМИ“

ҚАТНАШАДИЛАР:

Узбекистон ССР халқ артистлари Амин ТУРДИЕВ, Ғани АЪЗАМОВ, Акром ЮСУПОВ.

Узбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар — Олмахон ҲАЙИТОВА, Таваккал ҚОДИРОВ, Жуманазар БЕКЖОНОВ, Қувондиқ ИСКАНДАРОВ, Эргаш КАРИМОВ, Эркинжон ТОШКЕНТБОЕВ.

Солистлар: Ҳабиба ОХУНОВА (Наманган), Ҳалима ХОЛБОБОЕВА (Марғилон), Дилбар ҚАЮМОВА, Гулчеҳра ИСМОИЛОВА, Қизлархон ДУСТМУҲАМЕДОВА, Комилжон БАРАТОВ, ака-ука Камолиддин ва Зокиржон РАҲИМОВЛАР (Наманган), Низомжон ИКРОМОВ, ака-ука Ғуломжон ва Абдуллажон ҒАФУРОВЛАР, Уткир ХОЛМУҲАМЕДОВ, Зайнобиддин ЮСУПОВ (Марғилон), Ҳасан ЙУЛДОШЕВ, Садир ЗИЕВУДДИНОВ, Одилжон ОХУНЖОНОВ.

УЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Музика раҳбари — Азиз МУЛЛАХОЛОВ.

Программани Амин ТУРДИЕВ, Ҳасан ЙУЛДОШЕВ ва Тожи АЪЛОЕВлар олиб борадилар.

Билетлар Свердлов номли концерт зали ва Марказий «Юбилей» спорт зали кассаларида кундуз соат 2 дан сотилади.

Сергей ВОРОНИН,

МАШЪАЛ ВА СОАТ

КАТТАЛАР УЧУН ЭРТАКЛАР

Хонадонларнинг бирида, одамлардан ташқари, яна икки «киши» истиқомат қилишарди. Булар металлдан ясалган жуда чиройли буюм — бир оёғида тик турган ва кўкрагига жажжи соат ўрнатилган кумуш раққоса ва қўлида машъални баланд кўтариб турган навқирон бронза йигит эдилар.

Йигит ва роққоса ҳоли қолишлари билан ўзаро суҳбат бошлашарди. Йигит раққоса билан фахрланар, уни гоҳ капалакка, гоҳ енгил ва шўх эсувчи баҳор елларига ўхшатарди. Йигит қизга ўз севгисини изҳор қилгани қилган эди. Аммо қиз унга назарписанд қилмас ва ҳар сафар бир хил жавоб-муомала қиларди:

— Аҳир мен сизни ҳеч тушунмайман! Агар сизда юрак бўлганида эди, мен сизни балки севган бўлардим. Қизиқ, сизда юрак йўқ-ку. Бир минутгина жим туринг. Эшитамиз!

Улар жим бўлиб қолишар ва шунда раққоса кўксидаги соатнинг оҳиста уриб туриши эшитиларди.

— Тиқ-тиқ, тиқ-тиқ... тиқ-тиқ.

Йигитнинг юрак уриши эшитилмасди.

— Бундан нима фойда чиқди, — дерди у, — ўз ҳиссиётларини очиқ кўрсатмоқ учун ҳар кимга ҳам имконият берилмаган. Аммо ишонтириб айтаманки, мен сизни ортиқ даражада севаман. Қўлимда кўтариб турган машъал нури ҳаққи онт ичаман!

— Йўқ, йўқ... гапирманг, ҳечам гапирманг! — дерди раққоса. — Биласизми, севги-муҳаббат учун бутун сезги-хиссиётлар оппа-очиқ бўлмоғи лозим. Мен севгини ёқтираман. Менда юрак бор. Сизда эса, юрак йўқ. Шу сабабли сизни сизни севолмайман, ҳеч қачон севмайман.

— Нима ҳам қилардим, — хўрсиниб қўярди йигит. — Мен абадий сизга боқиб туриб нур сочаётганим билан ўзимни бахтиёр деб биламан.

— Нима десангиз дея веринг. Барибир мен сизни севмайман.

Кунлардан бир кун уй хўжаси қаёққадир жўнаб кетди ва ҳаёли қочиб машъални ўчиришни унутди. Машъал кечаси ва кундузи ҳам ёниб тураверди.

— Кўраяпсизми, мен ўз сўзимда тураман, — деди йигит, — энди сизга қараб кечаси ҳам, кундузи ҳам нур сочиб тураверaман...

— Хоҳлаганингизни қилинг, хоҳлаганингизни, — шивирлаб қўйди раққоса.

Раққоса фақат бир нарсани билмасди. У ҳам бўлса, маълум вақт ўтгач, соатнинг танобн охиригача бўшашиб, унинг юраги уришдан тўхташи аниқ эди. Худди шундай бўлди. Қизнинг юракчаси тобора секин ура бошлади. У дафъатан ҳаёт билан видолашаётганини пайқади. Мана, озгина вақт қолди, юрак тўхтайди.

— Эвоҳ,— пичирлади раққоса, — назаримда ўлаётганга ўхшайман.

— Раққосанинг сўзларини эшитган йигит ҳаяжонга тушди, у ўз машъали билан қизга янада ўткирроқ нур соча бошлади. Барибир бунинг фойдаси бўлмади. Қизнинг юрак уриши борган сари секинлашаверди. У ҳаётдан кўз юммоқда эди. Йигит қўққисдан, шунча узоқ вақт кутган ғоят ёқимли бир сўз эшитди.

— Ҳа, ҳа, сизни севаман, севаман, — дерди раққоса. У ўлаётганини тушунар ва шу сабабдан бирор кишини севиб қолиш орзуси вужудини қоплаб олган эди. Ахир, бу ёруғ дунёда, яшаб, бирон кимсани севмасдан ўтиш катта армонку! Бечора машъал — йигит умрида ҳеч қачон эшитмаган энг нафис, энг илиқ сўзларни эшитди шу дамда қиздан.

— Ахир, нима учун бунчалик кеч жавоб бердингиз?! — қичқирди йигит саросимага тушган ҳолда. Мен энди қандай қилиб сизсиз яшай оламан? Бу дунё билан видолашар экансиз, сизни абадий ёритиб туришдан менга не фойда?!

— Мен ўлаяпман, — пичирлади раққоса, — юрагим яна икки мартагина уради ва кўкрагимда ҳаётдан асар қолмайди.

Шундай бўлди. Қизнинг юракчаси икки марта оҳиста ургач, жимиб қолди. Бронза йигит раққосани қанча чақирмасин, машъал билан қанча ёритмасин, ундан жавоб бўлмади. Йигит учун поёни йўқ аламли кунлар бошланди. У фақат бир фикр — бир мақсад билан яшади. Қиз уни севади, унинг муҳаббат ҳақидаги илиқ сўзлари қулоқлари остида эшитилиб турибди. Кунларнинг бирида йигитнинг машъал кўтариб турган қўллари бирдан титрагандай бўлди ва чироқ ўчиб қолди.

Орадан анча вақт ўтиб кетди. Бир кун хонада уй хўжаси пайдо бўлди. У қорайган, жуда хурсанд эди. Уй хўжаси билан чиройли бир аёл ҳам келди. Аёл хонадаги барча буюмларни ҳавас ва диққат билан қарашга тутинди. У раққоса қаршисида тўхтаб қолди.

— Булар менинг энг яхши кўрган буюмларим, — деди уй хўжаси, — мана бу стол лампаси, — дея машъал кўтариб турган бронза йигитни кўрсатди гўзал аёлга. Мен сафарга бориб келгунча соат тўхтаб қолибди, лампа эса куйибди. У стол тортмасидан янги лампа олди ва уни куйган лампа билан алмаштирди. Чўнтагидан калитини олиб, соат танобини бурaди.

Шундан кейин иккovлари чиқиб кетишди.

— Нима гап ўзи? Мен тирикман. Мен яшаяпман! — қичқириб юборди раққоса.

— Мен бахтлиман, — унга хурсандлик билан жавоб қилди йигит. — Сиз билсангиз эди ўтган кунлардаги мен тортган хасрат-надоматларни. Мен шунчалик эзилдимки, ҳатто машъални ҳам ўчириб қўйдим.

— Хаҳ, нималар деяпсиз, ўзи. Менинг сиз билан нима ишим бор! Мен яшаяпман! Мен бахтиёрман! Менга бошқа ҳеч нарса кеpакмас!

— Ахир, сиз мени севардингиз-ку? — сўради йигит. — Наҳотки ўлим олдидан менга севги изҳор қилганингизни эсламасангиз.

— Қизиқ, жуда қизиқ экансиз, — жавоб қилди раққоса, — ахир киши ўла туриб нималарни айтмайди дейсиз!

Русчадан
Р. УСМОНОВ таржимаси.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС — 64697. Р. 02600. № А—1769.